

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
I. Założenia do Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Krasnystaw na lata 2014 – 2020	3
1.1. Uwarunkowania zewnętrzne	3
1.2. Uwarunkowania prawne	5
1.3. Zasady pracy nad Strategią	7
II. Charakterystyka Miasta Krasnystaw	9
2.1. Położenie i powierzchnia miasta	9
2.2. Demografia	10
2.3. Gospodarka	12
2.4. Mieszkalnictwo	14
2.5. Edukacja	16
2.6. Ochrona zdrowia	19
2.7. Kultura, sport i rekreacja	20
2.8. Bezpieczeństwo publiczne	22
2.9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi	24
III. Diagnoza problemów społecznych na terenie Krasnegostawu	25
3.1. Problem ubóstwa	26
3.2. Problem bezrobocia	29
3.3. Problem uzależnień i przemocy rodzinie	33
3.4. Problem dziecka i rodziny	36
3.5. Problem osób starszych, niepełnosprawnych, długotrwale chorych, w tym z zaburzeniami psychicznymi	40
IV. Analiza SWOT	45
V. Adresaci Strategii	47

VI. Misja	47
VII. Kierunki rozwoju Strategii.....	48
VIII. Monitoring i wdrażanie Strategii	66
IX. Źródła finansowania	67
X. Zakończenie	68
Bibliografia	69
Aneks	70

Wstęp

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Niniejszy dokument stanowi opracowanie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Krasnystaw na lata 2014–2020 zwanej dalej Strategią. Podstawą do podjęcia działań związanych z tworzeniem dokumentu były następujące przesłanki:

- zakończenie okresu obowiązywania dotychczasowej Strategii,
- zaktualizowanie diagnozy demograficzno – społecznej mieszkańców Krasnegostawu,
- uaktualnienie analizy SWOT,
- aktualizacja dokumentu w zakresie: celów strategicznych i operacyjnych, kierunków niezbędnych działań oraz wskaźników ich realizacji,
- prognozowanie zmian w obszarze pomocy społecznej w mieście.

Strategia opracowana została po wnikliwej analizie istniejących zasobów polityki społecznej, danych dotyczących sytuacji społeczno – demograficznej mieszkańców, a także z uwzględnieniem wniosków płynących z realizacji i monitorowania dotychczasowej Strategii.

I. ZAŁOŻENIA DO GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA MIASTA KRASNYSTAW NA LATA 2014 – 2020

1.1. Uwarunkowania zewnętrzne

Strategia i zawarte w niej kierunki oraz planowane przedsięwzięcia są zgodne z rekomendacjami polityk na poziomie Europejskim, na poziomie Kraju, na poziomie Regionalnym oraz Lokalnym. Poniższy rozdział przedstawia opis podstawowych dokumentów strategicznych, które stanowią przesłanki dla Strategii.

Kontekst europejski

Kluczowym programem społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej jest Strategia Europa 2020 – długookresowy program rozwoju „Europa 2020 – Strategia na rzecz

inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”. Podkreśla on znaczenie współdziałania państw członkowskich na rzecz wychodzenia z kryzysu oraz wdrażania reform wynikających z globalizacji, starzenia się społeczeństw oraz rosnącej potrzeby racjonalnego wykorzystywania zasobów.

Ustalono w nim pięć nadrzędnych celów, które UE ma osiągnąć do 2020 roku. Obejmują one zatrudnienie, badania i rozwój, klimat i energię, edukację, integrację społeczną i walkę z ubóstwem.

Kontekst krajowy

Na płaszczyźnie krajowej Strategia jest spójna z celami polityki społecznej wyznaczonymi w:

- Strategii Długookresowej Kraju Polska 2030,
- Strategii Średniookresowej Kraju Polska 2020,
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie,
- Narodowym Programie Zdrowia na lata 2007-2015,
- Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomani na lata 2011-2016,
- Narodowym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015,
- Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020,
- Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020,
- Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020,
- Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020,
- Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej.

Kontekst regionalny

Przyjęte w Strategii cele i kierunki działań są zgodne z założeniami polityki województwa lubelskiego zawartej w:

- Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Strategii Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020.

Kontekst lokalny

Strategia jest zgodna z lokalnymi dokumentami tj. ze:

- Strategię Rozwoju Miasta Krasnystaw na lata 2007 - 2015,
- Zintegrowanym Lokalnym Programem Rewitalizacji dla Miasta Krasnystaw na lata 2007 – 2015.

1.2. Uwarunkowania prawne

Strategia uwzględnia zapisy obowiązujących przepisów prawnych tj.:

- Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 594)
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2011 r., Nr 127, poz. 721, z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375, z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2007 r., Nr 70, poz. 473 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r., Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r., Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2011r., Nr 149, poz. 887 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych (tj. Dz. U. z 2008 r., Nr 164, poz. 1027 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 674 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2003 r., Nr 122, poz. 1143, z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 roku o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z 2006 r., Nr 94, poz. 651, z późn. zm.),

- Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2010 r., Nr 234, poz. 1536, z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 13 listopada 2003 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2012 r., poz. 354 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. z 2006 r., Nr 139, poz. 992 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. z 2012 r., poz. 1228 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 17 listopada 1964 roku Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 1964 r., Nr 43, poz. 296, z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 1964 r., Nr 9, poz. 59, z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (Dz. U. z 1964 r., Nr 16, poz. 93, z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009 roku Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.)
- Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2001 r., Nr 71, poz. 734, z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku Nr 205, poz. 1585 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela (tj. Dz. U. z 2006 roku Nr 97, poz. 674 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy, o zmianie Kodeksu Cywilnego (tj. Dz. U. z 2005 roku Nr 31, poz. 266, z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2010 r., Nr 33, poz. 178, z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz. U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz. U. z 2011 r., Nr 112, poz. 654, z późn. zm.).

Programy Gminy Miasta Krasnystaw:

- Gminny Program Wspierania Rodziny dla Miasta Krasnystaw na lata 2013 – 2015,
- Miejski program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2011 – 2020,
- Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Krasnystaw na lata 2012 – 2015;
- Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Krasnystaw na rok 2014;
- Programu Współpracy Miasta Krasnystaw z Organizacjami Pozarządowymi na 2014r;
- Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasto Krasnystaw w latach 2010 –2014;
- Program osłonowy w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”.

1.3. Zasady pracy nad Strategią

Prace nad opracowaniem Strategii prowadzono z wykorzystaniem praktyk partycypacji społecznej. Uczestnikami procesu partycypacyjnego byli m. in. przedstawiciele administracji publicznej, organizacji społecznych oraz bezpośredni beneficjenci. Zarówno ich wiedza, doświadczenie, jak i znajomość środowiska lokalnego pozwoliły na określenie problemów, potrzeb i kierunków działań w zakresie problematyki społecznej. Zaangażowanie reprezentantów społeczności w proces prac nad Strategią stworzył szansę wypracowania różnorodnych i realnych rozwiązań w odpowiedzi na zaistniałe problemy społeczne. Tym samym stał się ważnym elementem budowania integracji społecznej oraz mechanizmów wspólnego decydowania i działania.

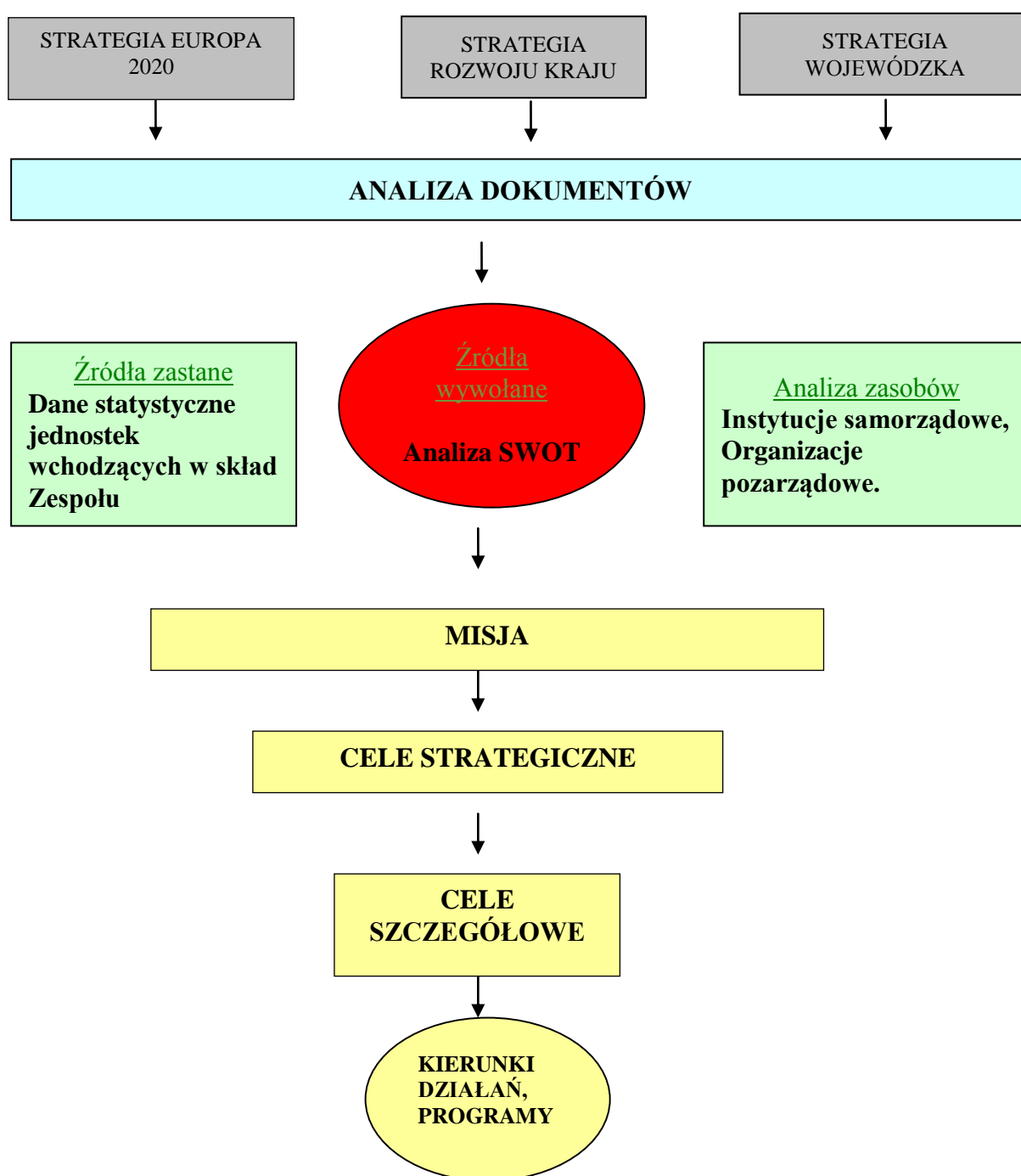
Punktem wyjścia do prac nad dokumentem było powołanie przez Burmistrza Krasnegostawu Zarządzeniem Nr 114/2013 z dnia 22 listopada 2013r. Zespołu do spraw opracowania projektu Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Krasnystaw na lata 2014 - 2020. Zespół miał charakter interdyscyplinarny, składał się z 20 przedstawicieli z obszarów: pomoc społeczna, ochrona zdrowia, oświata, rynek pracy, policja, kultura, sport, sektor pozarządowy. Zespół uczestniczył w opracowaniu projektu Strategii podczas spotkań roboczych i konsultacji drogą elektroniczną.

Równoległym działaniem do prac zespołu było gromadzenie danych do diagnozy problemów społecznych, do której wykorzystano dostępne zasoby (własne i wtórne) przeprowadzone badanie ankietowe dotyczące postrzegania problemów społecznych przez

przedstawicieli poszczególnych podmiotów wchodzących w skład Zespołu. Ostatnim elementem partycypacji społecznej było przeprowadzenie konsultacji społecznych projektu Strategii ze społecznością lokalną oraz z Miejską Radą Działalności Pożytku Publicznego w Krasnymstawie. Podjęcie wszystkich wymienionych wyżej działań stwarza gwarancje opracowania dokumentu w pełni uspołecznionego. Metodologię opracowania Strategii przedstawia poniższy schemat.

Schemat nr 1. Metodologia opracowania Strategii

W
P
E
K
S
Y
O
N
A

D
I
A
G
N
O
Z
A

P
R
O
G
R
A
M
O
W
A
N
I
E

Źródło: Opracowanie własne

II. Charakterystyka Miasta Krasnystaw

2.1. Położenie i powierzchnia miasta

Rysunek 1. Źródło: www.stat.gov.pl

Rysunek 2. Źródło: www.stat.gov.pl

Krasnystaw położony jest w południowo - wschodniej części województwa lubelskiego. Otacza go teren Gminy Krasnystaw, która jest odrębną jednostką samorządu terytorialnego. Od 1999 roku miasto stało się siedzibą samorządowych władz powiatowych, oddalone jest od:

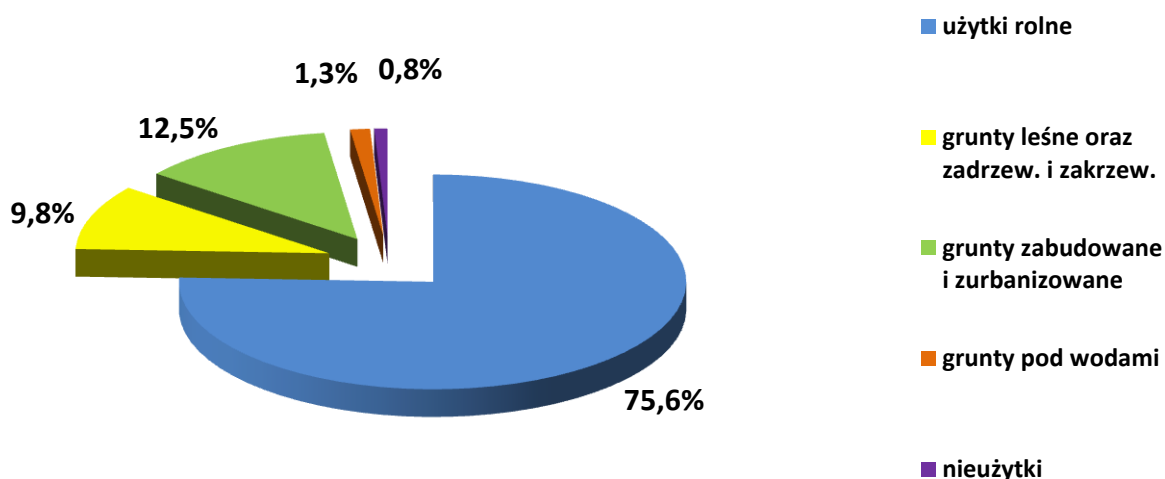
- Lublina – o 55 km,
- Chełma – o 31 km,
- Zamościa – o 30 km,
- Przejścia granicznego w Dorohusku – o 60 km.

Miasto położone jest w znacznej części na terenie Grabowiecko – Strzeleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu z dolinami rzek Wieprz i Żółkiewka, lasem Borek i terenami przyległymi, co wywołuje ograniczenie w sposobie jego zagospodarowania. Miasto leży u zbiegu dwóch rzek – Wieprza i Żółkiewki oraz nieco oddalonych ujęć niewielkich strumieni: Wojsławki na południu oraz Siennicy i Bzdurki na północy. Dolina Wieprza o zmiennej szerokości dzieli miasto na część wschodnią i zachodnią. Takie położenie stwarza zagrożenie zalania części zabudowy położonej nad rzeką, na dnie doliny podczas możliwych powodzi. Dolina rzeki i zróżnicowana konfiguracja terenu w pozostałym obszarze tworzą malowniczy krajobraz, w którym sylweta historycznego miasta stanowi element znakomicie wpisany w otoczenie. Ponadto miasto znajduje się na trasie drogi ekspresowej

nr 17 oraz ok. 50 km od Portu Lotniczego Lublin, co wpływa korzystnie na rozwój gospodarczy.

Krasnystaw zajmuje powierzchnię 4 207 ha, z czego ok. 76% stanowią użytki rolne. W związku z powyższym miasto posiada dobre uwarunkowania do rozwoju rolnictwa. W jego granicach występują obszary o dobrych z rolniczego punktu widzenia klasach gleb. W produkcji rolniczej przeważa produkcja roślinna. Znaczny udział w strukturze użytkowania gruntów zajmują tereny zabudowane i zurbanizowane tj. 12,5 %. Obszary zabudowy zagrodowej skoncentrowane są wzdłuż dróg prowadzących koncentrycznie do centrum miasta. W bezpośrednim otoczeniu miasta znajdują się wartościowe obszary leśne i grunty zadrzewione i zakrzewione stanowiące około 10%, a grunty pod wodami stanowią 1,3%. Nieużytki zajmują 0,8 % ogólnej powierzchni miasta.

Wykres nr 1. Procentowa struktura użytkowania gruntów w Krasnymstawie

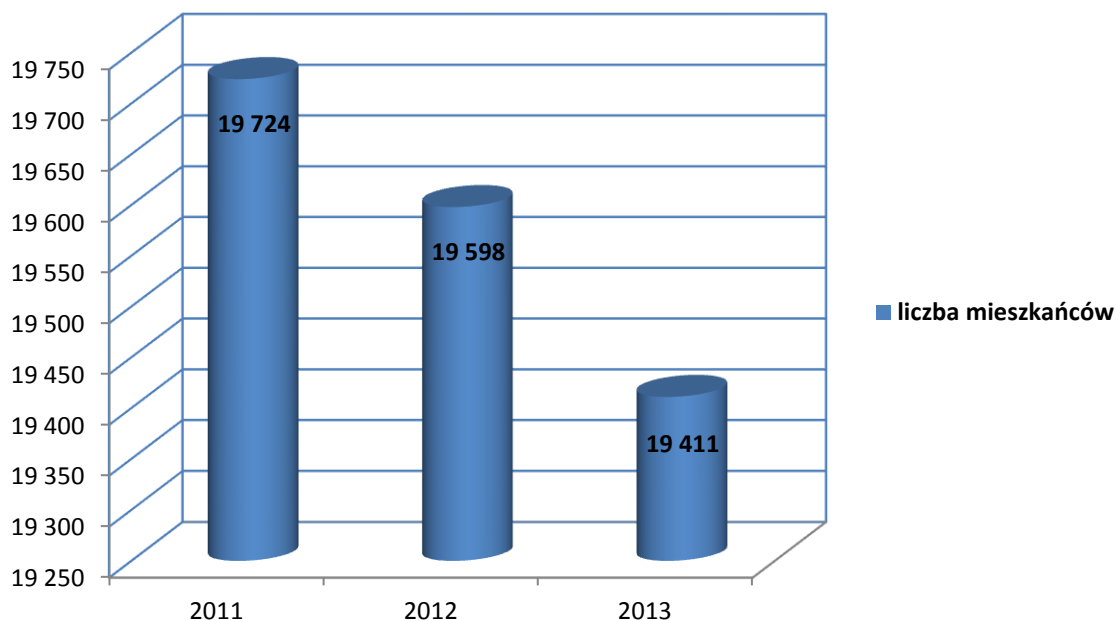
Źródło: Dane Urzędu Miasta Krasnystaw

2.2. Demografia

Na koniec 2013 roku ludności Miasta Krasnegostawu liczyła 19 411 osób (wg danych Urzędu Miasta Krasnystaw), w tym 9 210 mężczyzn i 10 201 kobiet. Wskaźnik feminizacji miasta wynosił 110 czyli na 100 mężczyzn przypadało 110 kobiet, przy czym dysproporcja ta pogłębiała się wraz z wiekiem (wg danych GUS). Wskaźnik gęstości zaludnienia wynosił 465 osób/km² (wg danych GUS). Przedstawione poniżej zestawienie graficzne i tabelaryczne dotyczące statystyki mieszkańców miasta wskazuje na spadek ogólnej liczby mieszkańców. Niekorzystna sytuacja demograficzna wyrażająca się stale

zmniejszającą się liczbą mieszkańców oraz ujemnym przyrostem naturalnym odpowiada zachodzącym zmianom i tendencjom demograficznym, charakterystycznym zarówno dla powiatu krasnostawskiego, województwa lubelskiego jak i kraju.

Wykres nr 2. Liczba ludność Krasnystawu w latach 2011 – 2013

Źródło: Dane Urzędu Miasta Krasnystaw

Struktura wiekowa mieszkańców ulegała zmianom. W latach 2011 - 2013 liczba dzieci i młodzieży zmalała. Spadła również liczba osób w wieku produkcyjnym. Natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym z roku na rok rosła. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 1. Struktura wiekowa ludności miasta w latach 2011 – 2013

Liczba ludności w wieku:	2011	2012	2013
przedprodukcyjnym (0 – 17 lat)	3 503	3 420	3 312
produkcyjnym (18 – 64 lat)	13 013	12 775	12 503
poprodukcyjnym (65 lat i więcej)	3 208	3 403	3 596
Ogółem:	19 724	19 598	19 411

Źródło: Dane Urzędu Miasta Krasnystaw

Analizując powyższe dane należy zwrócić uwagę na dwie istotne kwestie. Pierwsza z nich dotyczy zmniejszania się liczby dzieci i młodzieży (wiek przedprodukcyjny). Druga natomiast odnosi się do systematycznego wzrostu liczby osób w wieku

poprodukcyjnym i tym samym zobowiązuje do podjęcia usług społecznych na rzecz osób starszych. Powyższe tendencje demograficzne będą wymagały dopasowania usług społecznych do potrzeb zarówno dzieci i młodzieży, jak i seniorów. W przypadku osób starszych działania powinny być ukierunkowane na udzielenie stosownej pomocy materialnej i rzeczowej oraz ułatwienie korzystania z usług rehabilitacyjnych, opiekuńczych, medycznych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego. Natomiast w przypadku dzieci i młodzieży konieczne będzie dostosowanie dostępu do wychowania, edukacji, kultury, sportu i rekreacji oraz umożliwienie indywidualnego podejścia do potrzeb tej grupy wiekowej.

Sytuacja demograficzna kształtowana jest przez takie wskaźniki jak: przyrost naturalny oraz saldo migracji. Dane szczegółowe w tym zakresie odnoszące się do Miasta Krasnystaw przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 2. Ruch naturalny i migracyjny ludności Krasnegostawu w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
przyrost naturalny	0	- 12	- 27
saldo migracji	10	- 114	- 160

Źródło: Dane Urzędu Miasta Krasnystaw

Z powyższych danych jednoznacznie wynika, że na terenie miasta mamy tendencję ujemnego przyrostu naturalnego, wskazującego na przewagę zgonów nad urodzeniami. Spadek liczby mieszkańców na terenie miasta był także efektem ruchu migracyjnego, którego saldo w latach 2012 – 2013 miała wartość ujemną.

2.3. Gospodarka

Krasnystaw ma charakter rolniczo - przemysłowy, z przewagą przemysłu spożywczo - przetwórczego. Na terenie Krasnegostawu liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w systemie REGON w 2012 roku według danych GUS wynosiła ogółem 1 610. W tym: w sektorze rolniczym 13, w sektorze przemysłowym 129 oraz w sektorze budowlanym 147. Potencjał gospodarczy w roku 2012 w Krasnymstawie tworzyły 822 podmioty gospodarki narodowej (na 10 tys. ludności) zarejestrowane w rejestrze REGON. W większości były to osoby fizyczne 626 (76,16 %) stanowiące podmioty należące do sektora prywatnego (działalność gospodarcza skoncentrowana na usługach i handlu).

W mieście funkcjonuje kilka dużych przedsiębiorstw, do których należą:

- **Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska Krasnystaw** - produkująca artykuły mleczarskie na rynek krajowy i zagraniczny od dawna uznawana za jednego z wiodących producentów w branży mleczarskiej.
- **Fermentownia Tytoniu w Krasnymstawie Sp. z o.o.** - produkująca tytoń przemysłowy na rynek krajowy i zagraniczny.
- **Cersanit IV Sp. z o.o.** – specjalizujący się w produkcji ceramicznych wyrobów sanitarnych na rynek polski i zagraniczny.
- **Zakład Przemysłu Odzieżowego „CORATEX” Sp. z o.o.** - produkujący ubiory i okrycia na rynek krajowy i zagraniczny.
- **Kartonex Sp. z o.o.** (Zakład Pracy Chronionej) - produkujący opakowania tekturowe oraz świadczą usługi poligraficzne.
- **Przedsiębiorstwo Wdrażania Nowych Technologii Remontowych „ENERGOREMONT” Sp. z o.o.** - która jest wizytówką Krasnegostawu na skalę ogólnopolską. Energoremont jest firmą dobrze rozpoznawalną na rynku usług specjalistycznych dla przemysłu.
- **Firma „Wemax”** – produkująca różnego rodzaju urządzenia i konstrukcje metalowe na rynek krajowy i zagraniczny.
- **Cukrownia Krasnystaw** – zakład jest zlokalizowany na terenie Gminy Krasnystaw. Zatrudnia około 450 osób poza sezonem i blisko tysiąca w sezonie. Ma istotne znaczenie dla miasta gdyż znaczna część załogi jest mieszkańcami Krasnegostawu.

Krasnystaw stanowi centrum usługowo – gospodarcze całego powiatu. Większość z firm usługowych oraz znaczących firm produkcyjnych ma tutaj swoje siedziby. Na uwagę zasługuje mnogość drobnych przedsiębiorstw prywatnych zaspokajających potrzeby lokalnej społeczności w zakresie handlu i usług. Ogromne znaczenie dla rozwoju miasta i regionu ma zlokalizowany w samym mieście i jego pobliżu przemysł przetwórstwa rolno – spożywczego, bazujący na produkcji tutejszych gospodarstw rolnych i mający znaczący wpływ na poziom dochodów mieszkańców. Rozwój tej branży będzie dla regionu, obok turystyki, najważniejszym źródłem dochodów przy jednoczesnych staraniach o utrzymanie miana „Gminy Przyjaznej Środowisku”.

2.4. Mieszkalnictwo

Na terenie miasta występuje zabudowa jednorodzinna, wielorodzinna i zabudowa zagrodowa.

- zabudowa jednorodzinna obejmuje centralne rejony miasta: oś. Rońsko, oś. Rejowiecka, oś. Jagiellońskie, oś. Orłąt Lwowskich, oś. Lubelskie, oś. Szarych Szeregów, oś. Kompozytorów.
- zabudowa zagrodowa występuje na obrzeżach miasta i obejmuje sołectwa na przedmieściach Krasnegostawu,
- zabudowa wielorodzinna obejmuje centralną część miasta i jego zachodnią i północno - zachodnią część.

Zabudowa wielorodzinna obejmuje zasoby mieszkaniowe Krasnostawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej oraz Towarzystwa Budownictwa Społecznego, a także spółdzielni: „Tempo”, „Cora-tex”, „Cukrownik”, „Ceramik”, „Medyk”, „Borek”.

W latach 2011 - 2012 według danych GUS liczba mieszkań w Krasnymstawie zwiększała się z roku na rok (od 7 043 w 2011 roku do 7 063 w 2012 roku). Nieznacznie wzrosła również przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m². Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosiła 70,4 m² w 2011 roku i 70,6 m² w 2012 roku.

Tabela nr 3. Zasoby mieszkaniowe w latach 2011 - 2013

	2011	2012	2013
Liczba mieszkań komunalnych	94	86	54
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne	67	57	48
Liczba mieszkań socjalnych	31	31	33
Liczba oczekujących na mieszkania socjalne	147	147	152
Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego	0	0	1

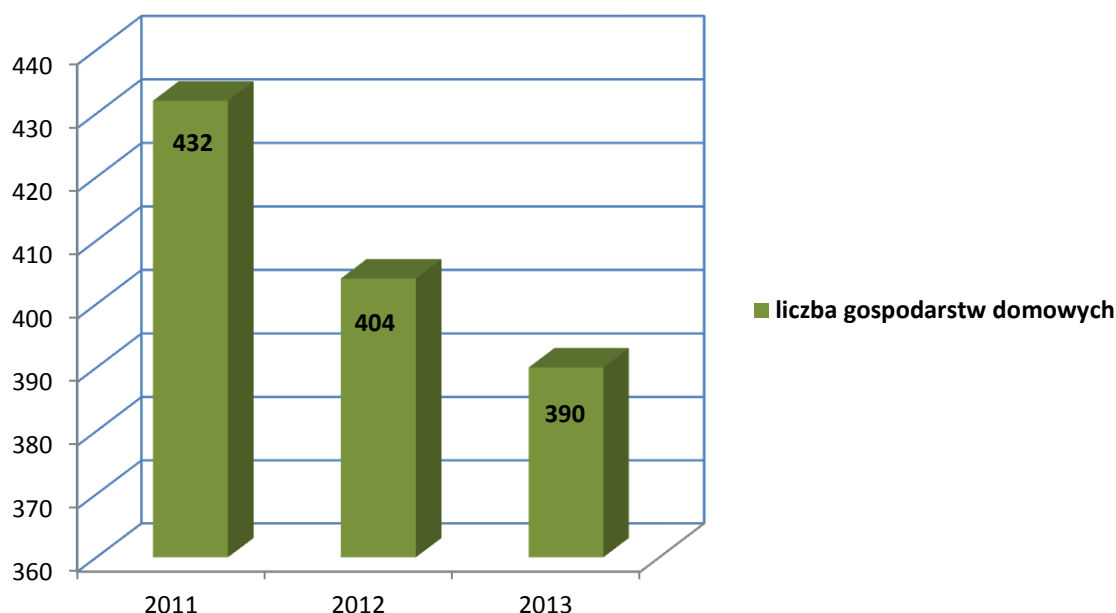
Źródło: Dane Urzędu Miasta Krasnystaw

W Krasnymstawie nie występują noclegownie dla bezdomnych, a zasoby mieszkaniowe miasta (w tym względzie lokali socjalnych i komunalnych) nie pozwalają w całości zaspokoić potrzeb członków społeczności. Bezdomność w Krasnymstawie jest jedynie zjawiskiem, nie urasta do rangi problemu społecznego. Przez większą część roku ma charakter jednostkowy. Osobami bezdomnymi, obok tych, którzy są nimi z wyboru, najczęściej stają się ludzie w starszym wieku, matki z nieletnimi dziećmi, rodziny pełne

nieposiadające środków finansowych na opłacenie mieszkania oraz osoby, które opuściły zakłady karne. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością na terenie miasta świadczy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie. Oferowana pomoc przybiera głównie formę wsparcia rzeczowego (odzież, posiłek) oraz zapewnienia schronienia. W latach 2011 - 2013 liczba osób objętych wsparciem z powodu bezdomności była niewielka (w 2011 roku 11 osób, poprzez 9 w 2012 roku do 6 osób w 2013 roku).

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacano pomoc w formie dodatków mieszkaniowych. Jest to forma pomocy świadczona przez miasto, a realizowana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres nr 3. Dodatki mieszkaniowe w latach 2011 – 2013

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnymstawie

Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba gospodarstw domowych otrzymujących pomoc w formie dodatku mieszkaniowego systematycznie maleje. Między rokiem 2011, a 2013 liczba świadczeniobiorców z tego tytułu zmalała o 42 gospodarstw domowych.

2.5. Edukacja

Na terenie Krasnegostawu funkcjonują liczne placówki oświatowe, które zapewniają dzieciom i młodzieży możliwość kształcenia na wszystkich etapach rozwoju. W 2013 roku Miasto Krasnystaw było organem prowadzącym 9 placówek oświatowych, do których należą:

1. Przedszkole Nr 1 im. Słoneczna Jedyneczka w Krasnymstawie.
2. Przedszkole Nr 4 im. Kubusia Puchatka w Krasnymstawie.
3. Przedszkole Nr 5 im. Bajeczka w Krasnymstawie.
4. Przedszkole Nr 6 "Za żywoplotem" im. Marii Kownackiej w Krasnymstawie.
5. Przedszkole Nr 8 w Krasnymstawie.
6. Żłobek Miejski w Krasnymstawie.
7. Zespół Szkół Nr 1 im. Adama Mickiewicza w Krasnymstawie.
8. Zespół Szkół Nr 4 im. Jana Pawła II w Krasnymstawie.
9. Zespół Szkół Nr 5 im. Orłąt Lwowskich w Krasnymstawie.

Placówki, dla których organem prowadzącym był Powiat Krasnystaw:

1. Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy im. Janiny Doroszewskiej w Krasnymstawie.
2. I Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Jagiełły w Krasnymstawie.
3. II Liceum Ogólnokształcące im. Cypriana Kamila Norwida w Krasnymstawie.
4. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 im. Bartosza Głowackiego w Krasnymstawie.
5. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Krasnymstawie.
6. Centrum Administracyjne Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Krasnymstawie.
7. Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Krasnymstawie.

Placówki, które powstały z inicjatywy osób fizycznych i organizacji społecznych:

1. Zespół Szkół Społecznych im. Jana Hetmana Zamoyskiego w Krasnymstawie.
2. Niepubliczne Przedszkole Specjalne dla Dzieci Niepełnosprawnych w Krasnymstawie.

Tabela nr 4. Struktura placówek oświatowych – organ prowadzący Miasto Krasnystaw

Rok	Rodzaj placówki	Liczba uczniów	Liczba miejsc dostosowanych do potrzeb dzieci niepełnosprawnych
2011	Przedszkola	502	12
	Żłobek	65	0
	Zespoły Szkół (szkoły podstawowe i gimnazjalne)	1 318	271

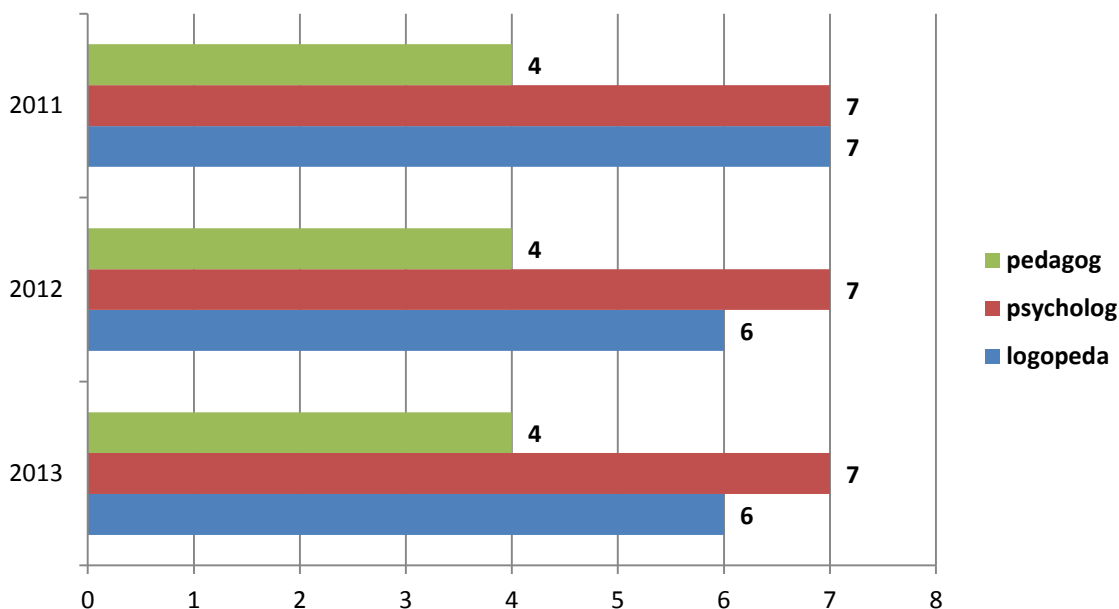
2012	Przedszkola	523	12
	Żłobek	65	0
	Zespoły Szkół (szkoły podstawowe i gimnazjalne)	1 292	260
2013	Przedszkola	524	12
	Żłobek	65	0
	Zespoły Szkół (szkoły podstawowe i gimnazjalne)	1 258	254

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych placówek oświatowych (Zespoły Szkół, Przedszkola, Żłobek w Krasnymstawie)

Analizując powyższe dane widoczny jest spadek liczby uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych, natomiast wśród wychowanków przedszkoli nastąpił nieznaczny wzrost. Liczba wychowanków żłobka w poszczególnych latach pozostaje na tym samym poziomie.

Placówki oświatowe z terenu miasta prowadziły bardzo dużą ofertę zajęć pozalekcyjnych, do których należały: zajęcia sportowe, taneczne, plastyczne, muzyczne, informatyczne, wyrównujące i rozszerzające wiedzę z poszczególnych przedmiotów. Ponadto zatrudniały specjalistów, którzy oferowali swoim uczniom bardzo rozwiniętą formę wsparcia pedagogicznego, psychologicznego oraz logopedycznego. Dane szczegółowe w zakresie specjalistycznego wsparcia przedstawia poniższy wykres.

Wykres nr 4. Liczba zatrudnionych specjalistów w latach 2011 – 2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych placówek oświatowych (Zespoły Szkół, Przedszkola, Żłobek w Krasnymstawie)

Nowoczesna gospodarka wymaga rozwijania umiejętności korzystania z nowoczesnych technologii komunikacyjnych. Istotnymi informacjami, dającymi obraz

na temat rozwoju społeczeństwa informacyjnego w mieście, są informacje dotyczące dostępu uczniów do komputerów w szkole, w tym również dostępu do komputerów z dostępem do Internetu. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 5. Dostęp uczniów placówek oświatowych do komputera z dostępem do Internetu w szkołach

	Nazwa placówki	2011	2012	2013
Liczba uczniów przypadających na 1 komputer	Zespoły Szkół (szkoły podstawowe i gimnazjalne)	39	39	31
Liczba komputerów z dostępem do Internetu		142	150	244

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych placówek oświatowych (ZS Nr1, ZS Nr 4, ZS Nr 5 w Krasnymstawie)

Porównując dane z trzech ostatnich lat można zaobserwować korzystne zmiany w liczbie uczniów przypadających na jeden komputer przeznaczony do użytku uczniów w szkołach zarówno podstawowych, jak i gimnazjalnych, a także, powiązanej z nią, liczby komputerów z dostępem do Internetu przeznaczonych do użytku uczniów w szkołach.

Ponadto w ramach działalności opiekuńczo - wychowawczej miejskie szkoły prowadziły trzy świetlice środowiskowe, które umożliwiały przebywanie dziecka przed lekcjami i po ich zakończeniu. W zajęciach oferowanych w świetlicach dziennie udział brało średnio 60 dzieci. Wszystkie szkoły podstawowe i gimnazjalne, przedszkola miejskie oraz żłobek umożliwiały dzieciom i uczniom korzystanie z gorących posiłków. Wychowankowie przedszkoli i uczniowie szkół z rodzin o niższym statusie materialnym obejmowani byli wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnymstawie w formie dofinansowania posiłków w ramach realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Warto dodać, iż na terenie miasta od 2009 roku prężnie działa Uniwersytet Trzeciego Wieku, który obejmuje ustawicznym kształceniem osoby w starszym wieku oraz nieaktywne zawodowo. W latach 2011 - 2013 kształceniem objęto ok. 147 osób. W analizowanych latach prowadzono wykłady oraz zajęcia w zespołach zainteresowań takich jak: komputerowym, spotkań ze sztuką, plastycznym, turystyczno - gimnastycznym, lektoraty języków obcych oraz jogi.

2.6. Ochrona zdrowia

W zakresie ochrony zdrowia na terenie Miasta Krasnystaw funkcjonują przychodnie (gdzie porad udzielają lekarze rodzinni), do których należą:

- Przychodnia Rejonowa Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Krasnymstawie.
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Krasnymstawie "ProfMed".
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Krasnymstawie (przy ul. Browarnej).
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej KRADENT
- Przychodnia - Filia nr 7 (Centrum Medyczne LUXMED Sp. z o.o.)

Pomoc doraźną wyjazdową realizuje Stacja Ratownictwa Medycznego SP - ZOZ w Chełmie poprzez Dział Pomocy Doraźnej w Krasnymstawie. Lecznictwo zamknięte wykonywane jest w Samodzielnym Publicznym Zespole Opieki Zdrowotnej w Krasnymstawie (szpital). Ponadto w Krasnymstawie funkcjonuje 10 aptek, w których istnieje obowiązek dyżurów całodobowych.

Tabela nr 6. Rodzaje oddziałów szpitalnych wraz z liczbą pacjentów hospitalizowanych w latach 2011 - 2013

Rodzaj oddziałów	2011	2012	2013
Oddział Chorób Wewnętrznych i Intensywnej Opieki Kardiologicznej	2 915	2 712	2 934
Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii	54	111	130
Oddział Reumatologiczny	471	537	531
Oddziały Dziecięcy	795	831	861
Oddział Pulmonologii	753	581	555
Oddział Neurologiczny	1 286	1 107	1 197
Oddział Udarowy	133	447	429
Oddział Noworodków	451	417	405
Oddział Chirurgii Ogólnej, Pododdział Chirurgii Urazowo – Ortopedycznej Oddziału Chirurgii Ogólnej	1 624	1 459	1 661
Oddział Urologii	543	442	508
Oddział Okulistyczny	765	885	922
Oddział Położniczo – Ginekologiczny	1 223	1 510	1 402
Szpitalny Oddział Ratunkowy	18 540	18 987	20 237
Oddział Dzienny Terapii Uzależnień od Alkoholu	0	0	59

Źródło: Dane Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Krasnymstawie

Powyższe dane przedstawiają ilość pacjentów przebywających na poszczególnych oddziałach szpitalnych. W przypadku Oddziału Diennej Terapii Uzależnień od Alkoholu wykazano dane za 2013 rok, ponieważ w tym roku został uruchomiony oddział.

Tabela nr 7. Liczba wykonanych porad w poradniach specjalistycznych w latach 2011-2013

Rodzaj poradni	2011	2012	2013
Poradnia Podstawowej Opieki Zdrowotnej	8 547	7 757	8 794
Poradnia Ginekologiczno - Położnicza	12 748	12 633	11 272
Poradnia Diabetologiczna	189	451	523
Poradnia Endokrynologiczna	354	1 053	1 041
Poradnia Gastrologiczna	296	320	482
Poradnia Reumatologiczna	795	1 065	1 020
Poradnia Pulmonologiczna	504	733	3 017
Poradnia Neurologiczna	2 560	6 040	6 447
Poradnia Onkologiczna	750	755	238
Poradnia Skóro -Wenerologiczna	4 608	4 450	4 377
Poradnia Zdrowia Psychicznego	6 183	4 616	4 242
Terapia Uzależnień od Alkoholu	1 933	1 980	1 607
Poradnia Chirurgiczna	9 352	8 917	9 045
Poradnia Urologiczna	1 496	1273	1 131
Poradnia Ortopedyczna	1 160	714	1 174
Poradnia Okulistyczna	4 849	5 566	4 733
Poradnia Neonatologiczna	380	362	343
Służby Medycyny Pracy	4 067	3 007	3 376
Poradnia Hematologiczna	410	390	386

Źródło: Dane Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Krasnymstawie

Powyższa tabela przedstawia rozkład ilościowy porad wykonanych w specjalistycznych poradniach Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Krasnymstawie.

2.7. Kultura, sport i rekreacja

Korzystanie z dóbr kultury wpływa, na jakość życia mieszkańców i świadczy o poziomie rozwoju społecznego. W Krasnymstawie odbywa się wiele imprez kulturalnych. Wśród nich wyróżniają się konkursy literacko - plastyczne, przeglądy teatralne, przeglądy literackie, zajęcia biblioteczne, warsztaty i wystawy malarskie, występy zespołów ludowych,

festiwale i przeglądy filmowe, warsztaty teatralne, a także kiermasze świąteczne, na których prezentowane są wyroby rękodzielnicze wykonane tradycyjnymi metodami. Stałe miejsce w miejskim kalendarzu mają również imprezy cykliczne o charakterze ponadlokalnym, do których należą między innymi: Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy (styczeń), Konkurs plastyczny „Moje Miasto Krasnystaw” (marzec), „Dni Krasnegostawu” (maj, czerwiec), Koncert z okazji Dni Miasta „Krasnostawianie Swojemu Miastu” (czerwiec), Ogólnopolskie Święto Chmielarzy i Piwowarów „Chmielaki Krasnostawskie” (sierpień), podczas których prezentowane i oceniane są krajowe wyroby producentów piwa oraz organizowane występy muzyczne i kulturalne. W imprezie bierze udział ok. 30 tys. osób.

Bogate dziedzictwo Krasnegostawu podtrzymywane jest dzięki Krasnostawskiemu Domu Kultury, Młodzieżowemu Domu Kultury, Miejskiej Bibliotece Publicznej, Powiatowej Bibliotece Publicznej, a także dzięki licznym organizacjom pozarządowym, które stawiają sobie za cel utrzymanie i rozwój dziedzictwa kulturowego, sztuki ludowej i tradycji.

W Krasnymstawie funkcjonuje także Muzeum Regionalne, którego powstanie inicjował Józef Nikodem Kłosowski, który w 1930 roku na łamach „Wsi krasnostawskiej” rozpoczął gromadzenie eksponatów. Działa również Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Witolda Lutosławskiego, a od 1994 roku działa Młodzieżowa Orkiestra Dęta Krasnostawskiego Domu Kultury. W 2009 roku powstała Krasnostawska Kapela Podwórkowa, która swoimi występami uświetnia różnego rodzaju imprezy. Ponadto przy Krasnostawskim Domu Kultury działa Kino „Morskie Oko”. Dane szczegółowe na temat funkcjonujących miejskich placówek kulturalnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 8. Oferta miejskich placówek kulturalnych w latach 2011 - 2013

Rok	Rodzaj placówki	Liczba ofert kulturalnych	Liczba osób objętych ofertą
2011	Krasnostawski Dom Kultury	108	10 283
	Miejska Biblioteka Publiczna	75	2 093
2012	Krasnostawski Dom Kultury	263	21 826
	Miejska Biblioteka Publiczna	80	2 446
2013	Krasnostawski Dom Kultury	163	28 771
	Miejska Biblioteka Publiczna	105	2 478

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych placówek kulturalnych (Miejskiej Biblioteki Publicznej i Krasnostawskiego Domu Kultury w Krasnymstawie).

Uprawianiu sportu i rozwojowi kultury fizycznej w Krasnymstawie sprzyja dobra infrastruktura sportowa. W Krasnymstawie coś dla siebie znajdą miłośnicy gry w tenisa,

w siatkówkę, w piłkę nożną, a także wielbicieli jazdy na rowerze i pieszych wędrówek. Część z obiektów sportowych, takich jak hale i sale gimnastyczne czy boiska sportowe zlokalizowane są na terenie placówek oświatowych. Wiele obiektów sportowych powstało z myślą nie tylko o młodzieży, ale również o osobach dorosłych. Jednostką organizacyjną Miasta Krasnystaw realizującą zadania z zakresu sportu i rekreacji jest Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Krasnymstawie wraz z Centrum Sportowo Rekreacyjnym dysponujący nowoczesną, a zarazem bogatą bazą obiektów sportowych w skład, których wchodzi m.in.: kryta pływalnia, sauny, sale fitness, boiska treningowe, siłownia, hala sportowa, stadion piłkarski, korty tenisowe, oraz urządzenia lekkoatletyczne. Jest on organizatorem turniejów, rozgrywek sportowych, zajęć rekreacyjno - sportowych oraz imprez sportowych i sportowo - rekreacyjnych.

W Krasnymstawie funkcjonują także liczne kluby sportowe, które są głównymi użytkownikami nieodpłatnie udostępnianych obiektów i bazy sportowej do prowadzenia zajęć treningowych, rozgrywek sportowych i zajęć rekreacyjno - sportowych. Dane szczegółowe na temat oferty klubów sportowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 9. Oferta miejskiej placówki sportu i rekreacji w latach 2011 - 2013

Rok	Rodzaj placówki	Liczba ofert klubów sportowych	Liczba osób objętych ofertą
2011	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	11	593
2012		9	563
2013		9	496

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Krasnymstawie

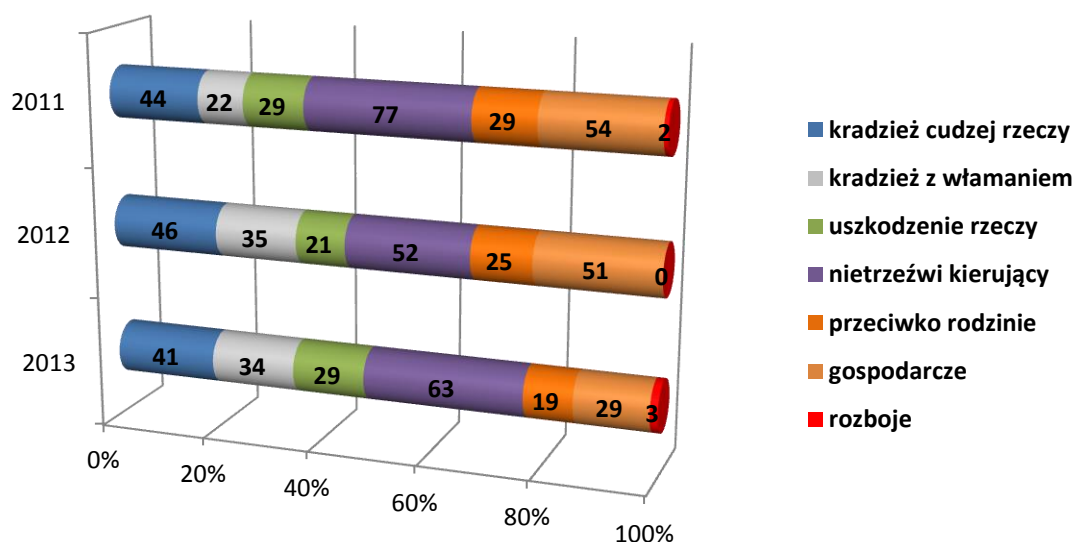
2.8. Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwu publicznemu zagraża przestępczość, która jest zjawiskiem dynamicznym i podobnie jak społeczeństwo, podlega rozwojowi. Choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwie piętno na jej funkcjonowaniu. Wśród instytucji zapewniających ochronę życia, zdrowia oraz mienia mieszkańców Miasta Krasnegostawu wskazać należy:

- Komendę Powiatową Policji w Krasnymstawie.
- Straż Miejską w Krasnymstawie,
- Sąd Rejonowy w Zamościu Wydział Zamiejscowy w Krasnymstawie.
- Prokuraturę Rejonową w Krasnymstawie.
- Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Krasnymstawie.

Jednym z głównych zadań wskazanych powyżej jednostek, w szczególności Komendy Powiatowej Policji oraz Straży Miejskiej w Krasnymstawie jest podejmowanie działań w kierunku zapobiegania popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz przeciwdziałanie zjawiskom kryminogennym. Według danych Komendy Powiatowej Policji w Krasnymstawie w latach 2011 - 2013 na terenie miasta odnotowano łącznie 583 interwencji domowych. W rozbiciu na poszczególne lata ilość interwencji domowych kształtowała się następująco: w roku 2011 odnotowano 169 interwencji, w roku 2012 - 198, a 2013 – 216 interwencji. W powyższym okresie popełniono ogółem 705 przestępstw. Szczegółowe zestawienie rodzajów przestępstw rejestrowanych przez Komendę Powiatową Policji w Krasnymstawie i ich dynamikę w minionych trzech latach przedstawia poniższy wykres.

Wykres nr 5. Liczba i rodzaj przestępstwa w latach 2011 – 2013

Źródło: Dane Komendy Powiatowej Policji w Krasnymstawie

Statystyka przestępstw odnotowanych przez Komendę Powiatową Policji w Krasnymstawie wykazała, iż w analizowanych latach największy wskaźnik odnotowano wśród nietrzeźwych kierujących (27,23 ogółu przestępstw), z winy których doszło do 18 wypadków drogowych i 1 kolizji.

Tabela nr 10. Wypadki i kolizje drogowe w latach 2011 – 2013 na terenie Miasta Krasnystaw

	2011	2012	2013
Wypadki drogowe kierowców prowadzących po spożyciu alkoholu	7	5	6
Kolizje kierowców prowadzących po spożyciu alkoholu	0	0	1

Źródło: Dane Komendy Powiatowej Policji w Krasnymstawie

2.9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Miasto Krasnystaw realizuje program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w zakresie realizacji zadań publicznych miasta. W 2011 roku została powołana Miejska Rada Działalności Pożytku Publicznego, jako organ opiniotwórczo - doradczy służący tworzeniu systemu wymiany informacji, wspieraniu aktywności obywatelskiej oraz budowaniu płaszczyzny współpracy sektora obywatelskiego oraz podstawowej jednostki samorządu terytorialnego - gminy. Miasto Krasnystaw oraz jednostki budżetowe miasta prowadzą szereg przedsięwzięć społecznych wspólnych z organizacjami pozarządowymi mających na celu optymalne zaspokojenie potrzeb mieszkańców miasta. Współpraca z organizacjami pozarządowymi odbywa się na wielu różnych płaszczyznach:

- tworzenie polityki publicznej,
- tworzenie warunków do społecznej aktywności,
- wspólna realizacja zadań publicznych poprzez: powierzenie wykonywania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na ich realizację oraz wsparcie wykonywania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na częściowe dofinansowanie ich realizacji. Zlecenie i powierzenie zadań poprzedzone jest procedurą konkursową określoną w ustawie o pożytku publicznym i wolontariacie.

Współpraca na płaszczyźnie pozafinansowej odbywa się poprzez:

- wzajemną wymianę informacji dotyczących sfery zadań pożytku publicznego, udział w szkoleniach, pomoc w przygotowaniu dokumentów itp.,
- użyczenie bądź wynajmowanie na preferencyjnych zasadach nieruchomości będących własnością miasta, szczególnie obiektów i bazy sportowej oraz realizacji zadań statusowych organizacjom pozarządowym,
- prowadzenie działalności konsultacyjno - opiniotwórczej projektów uchwał Rady Miasta, dotyczących działalności pożytku publicznego i wolontariatu oraz działań będących w sferze zainteresowania organizacji pozarządowych,
- sprawowanie patronatu Burmistrza Krasnystawu podczas organizacji konkursów i zawodów, pomoc w ich organizacji i fundowanie nagród.

Istotnym i nieodzownym elementem współpracy oraz promocji wspólnych działań międzysektorowych jest tworzenie systemu wymiany informacji. Jednym z narzędzi przepływu informacji jest zakładka na stronie internetowej miasta "Współpraca z NGO". Nieoceniona pozostaje jednak wymiana informacji polegająca na bezpośrednich spotkaniach

zmierzających do wymiany i przepływu informacji.

Według danych Urzędu Miasta w Krasnymstawie w latach 2011 - 2013 liczba organizacji pozarządowych aktywnie współpracujących z miastem wynosiła 39 w 2011 roku oraz 43 w latach 2012 - 2013. Na przestrzeni minionych trzech lat ponad 40 organizacji pozarządowych podejmowało zadania publiczne na rzecz lokalnej społeczności miasta na płaszczyźnie finansowej i pozafinansowej. Najbardziej rozwinięty zakres współpracy widoczny był na płaszczyźnie sportowej, świadczenia usług społecznych, pomocy społecznej, przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu oraz organizacji zajęć pozalekcyjnych dzieci i młodzieży.

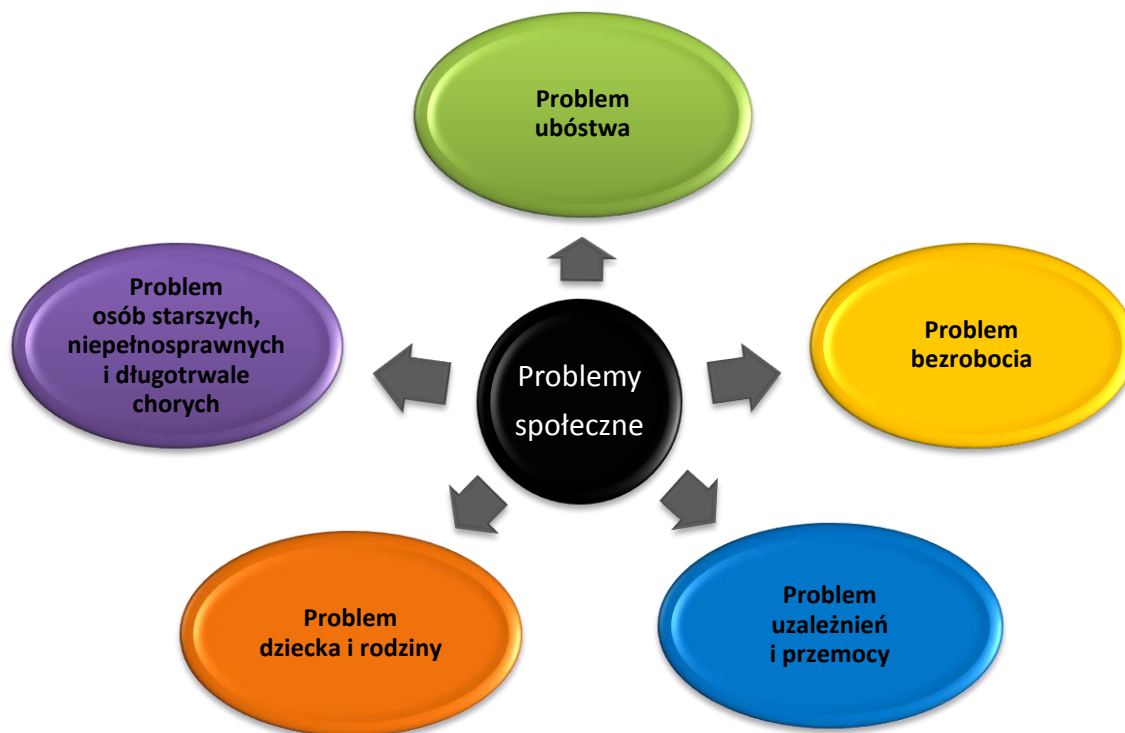
III. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE KRASNEGOSTAWU

Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania.

Za najważniejsze problemy społeczne w mieście uważa się zjawisko ubożenia rodzin oraz bezrobocie. Innym poważnym zagadnieniem jest kwestia uzależnień oraz przemocy w rodzinie. Problemy te są widocznym i ciągle narastającym, negatywnym zjawiskiem społecznym.

Do grupy szczególnie narażonej zaliczane są dzieci i młodzież (często z rodzin dysfunkcyjnych) oraz osoby starsze, niepełnosprawne i długotrwale chore. Kolejną grupą dotkniętą lokalnymi problemami społecznymi są osoby bezrobotne i ich rodziny. Grupę mieszkańców, która odczuwa negatywne skutki problemów społecznych, stanowią również rodziny dotknięte problemami uzależnień oraz przemocy domowej.

Schemat nr 2. Najważniejsze problemy społeczne na terenie Krasnegostawu

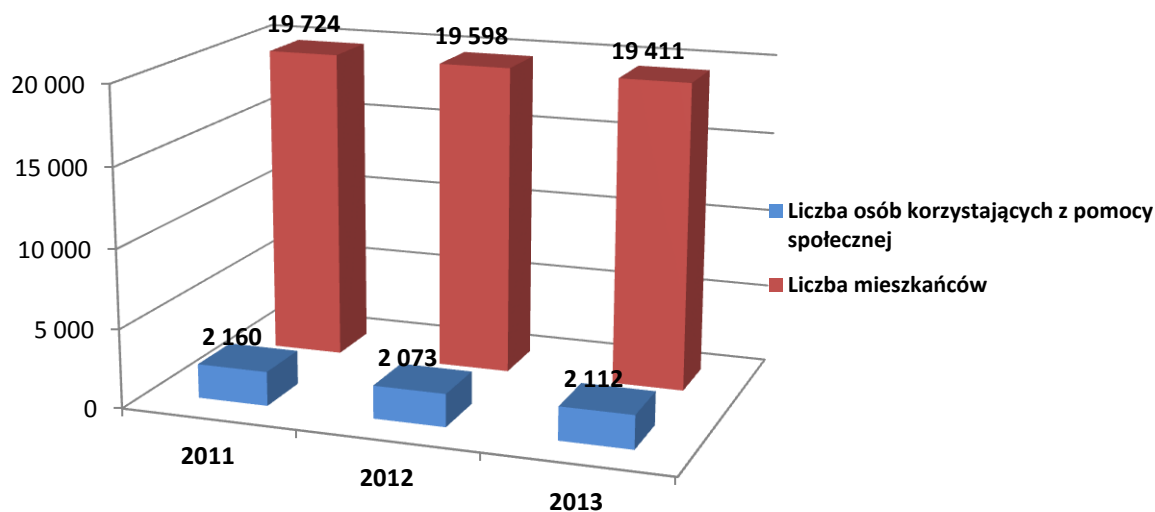
3.1. Problem ubóstwa

Zadania pomocy społecznej w Krasnymstawie wykonuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Jednostka ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka oferując kompleksową pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.

Ośrodek realizuje również zadania wynikające z innych, aniżeli ustawa o pomocy społecznej, aktów prawnych. Należą do nich w szczególności: ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o dodatkach mieszkaniowych, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy oraz ustawa o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych.

W 2013 roku z pomocy Ośrodka skorzystało 915 rodzin, w których zamieszkiwało 2 112 osób, co stanowiło ok. 11% ogólnej liczby mieszkańców.

Wykres nr 6. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w odniesieniu do ogółu mieszkańców w latach 2011 - 2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i Urzędu Miasta Krasnystaw

W minionych trzech latach najczęstszymi powodami udzielania pomocy społecznej było ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela nr 11. Dominujące powody przyznania pomocy społecznej w latach 2011 – 2013

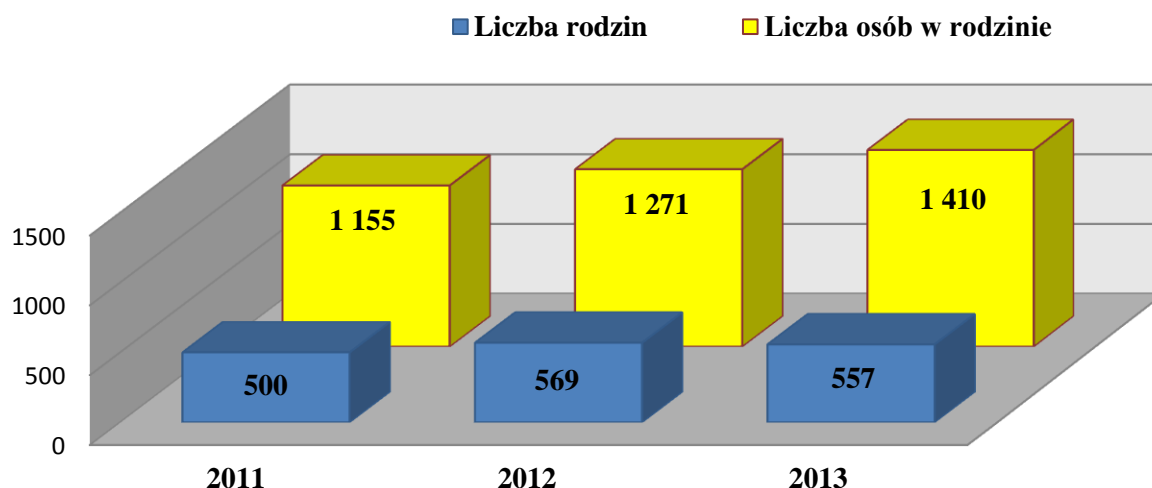
Powody trudnej sytuacji domowej	2011		2012		2013	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	500	1 155	569	1 271	557	1 410
Bezrobocie	558	1 304	562	1 337	553	1 408
Niepełnosprawność	461	890	409	768	355	773
Długotrwała lub ciężka choroba	530	1 006	435	996	516	1 231
Bezradność, w tym:	121	514	128	406	163	566
➤ rodziny niepełne	102	338	91	272	122	364
➤ rodziny wielodzietne	15	101	10	74	29	165
Alkoholizm	134	270	112	237	145	314
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym:	16	74	15	67	17	61

➤ wielodzietność	5	44	7	48	6	35
Sieroctwo	1	2	2	3	0	0
Bezdomność	11	11	9	9	6	6
Opuszczenie zakładu karnego	8	9	4	8	11	22
Przemoc w rodzinie	43	138	26	87	23	79

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnymstawie

Spośród 19 411 mieszkańców Krasnegostawu w 2013 roku 1 410 osób (tj. 7%) korzystało z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z tytułu ubóstwa. Spośród 915 rodzin objętych pomocą społeczną aż 61% to rodziny ubogie (wykres 7).

Wykres nr 7. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń MOPS z tytułu ubóstwa w latach 2011 – 2013

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnymstawie

Osoby trwale ubogie cechuje poczucie bezradności, bezsilności oraz zepchnięcia na margines społeczny. Ubóstwo można rozpatrywać z punktu widzenia jednostek i rodzin, borykających się ze stałym brakiem środków finansowych. Niepokojącym zjawiskiem jest długotrwałe pozostawanie w ubóstwie oraz jego dziedziczenie przez kolejne pokolenia. Rodzi to kolejne dysfunkcje, pogłębia kryzys w rodzinie i jednocześnie zwiększa zapotrzebowanie na różne formy pomocy. Obszar ubóstwa w Krasnymstawie dotyczy dużej części społeczności lokalnej, w których występuje bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność oraz niski status zawodowy. Decydującym czynnikiem pogłębiającego się ubóstwa jest wciąż wysoka stopa bezrobocia (na koniec 2013 roku stopa bezrobocia w powiecie krasnostawskim wynosiła 17% i w stosunku do roku 2012 wzrosła o 0,7%).

Osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej mogą liczyć na pomoc Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnymstawie w formie świadczeń pieniężnych (zasilek celowy, zasilek okresowy, zasilek stały, zasilek celowy specjalny). Ośrodek świadczy również pomoc rzeczową i finansową dla mieszkańców Krasnegostawu w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W 2013 roku pomoc w postaci gorącego posiłku prowadzona była w 13 punktach żywieniowych (stołówkach szkolnych, przedszkolnych, żłobku oraz w kuchni MOPS). Ponadto świadczy również pomoc o charakterze niepieniężnym, do której zaliczyć można pracę socjalną, opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, sprawienie pogrzebu, zapewnienie schronienia, odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej, dożywianie dzieci, gorący posiłek. W 2013 roku pomoc w formie rzeczowej otrzymało 742 osoby z 695 rodzin. Wszystkie osoby korzystające ze świadczeń pieniężnych objęte były pomocą w formie pracy socjalnej. Uczestniczyły także w szeregu przedsięwzięć realizowanych w ramach pomocy niekonwencjonalnej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie realizuje także zadania zlecone gminie z zakresu administracji rządowej, udzielając pomocy w formie świadczeń rodzinnych (zasilek pielęgnacyjny, zasilek rodzinny wraz z dodatkami, jednorazowy zasilek z tytułu urodzenia dziecka, świadczenia pielęgnacyjne), a także przyznaje świadczenia alimentacyjne i podejmuje działania wobec dłużników alimentacyjnych. Realizuje również pomoc w formie dodatków mieszkaniowych i energetycznych.

Warto podkreślić, iż od 2008 roku Ośrodek realizuje projekt systemowy „Aktywność popłaca” wsparcie i aktywizacja zawodowo – społeczna niepracujących klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnymstawie współfinansowany ze środków w ramach Programu Kapitał Ludzki. Realizuje również w partnerstwie z Krasnostawskim Stowarzyszeniem Ochrony Zdrowia Psychicznego i Pomocy Społecznej program „Dostarczanie żywności najuboższej ludności Krasnegostawu” - przeciwdziałanie ubóstwu Krasnostawskich mieszkańców oraz zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych tych osób poprzez przekazywanie żywności otrzymanej z Banku Żywności w Lublinie.

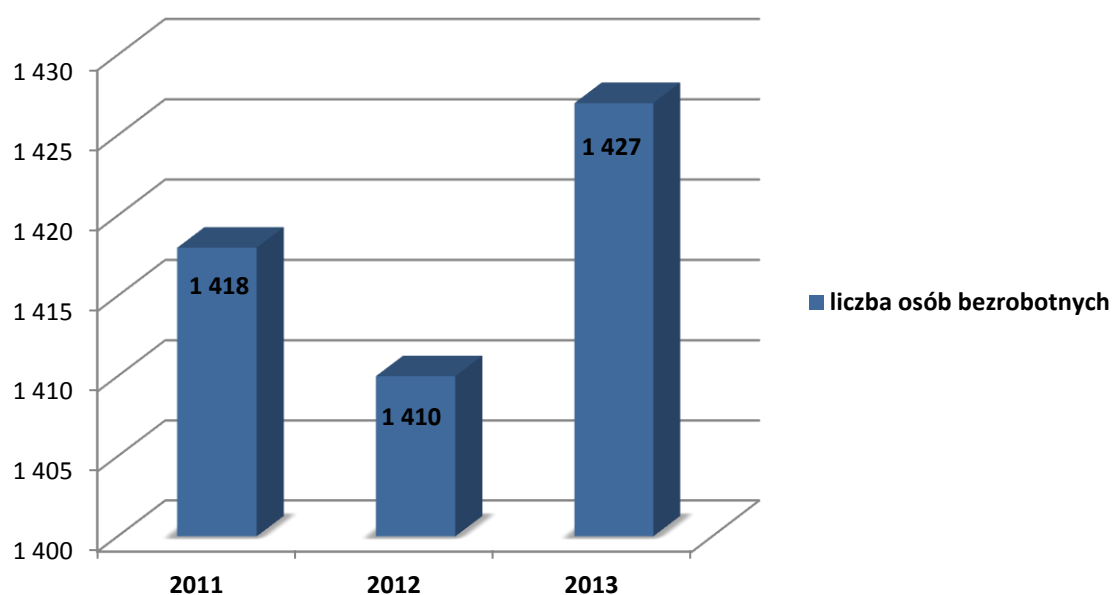
3.2. Problem bezrobocia

Bezrobocie jest zjawiskiem trudnym do zmierzenia. Statystyki najczęściej odnoszą się do skali bezrobocia rejestrowanego (jawnego), ujmując w ten sposób tylko część osób pozostających bez pracy. Poważnym skutkiem bezrobocia jest ubożenie rodziny, które często prowadzi do narastania konfliktów i napięć między członkami rodziny

oraz przyczynia się do powstawania patologii społecznych. Brak perspektyw zatrudnienia, szczególnie w przypadku bezrobotnych długoterminowych, powoduje degradację pozycji społecznej tych osób. Długotrwałe bezrobocie często prowadzi do ubóstwa oraz marginalizacji społecznej.

W ostatnim dniu grudnia 2013 roku stopa bezrobocia na poziomie województwa wynosiła 14,4%. Wojewódzki wskaźnik natężenia bezrobocia był wyższy o 1,0 punkt procentowy od wskaźnika krajowego (13,4%). Stopa bezrobocia w powiecie krasnostawskim w porównaniu z powyższymi wskaźnikami była wyższa i wynosiła 17%. W analizowanym miesiącu w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Krasnymstawie znajdowało się 1 427 osób bezrobotnych zamieszkałych na terenie miasta, tj. 28% ogółu zarejestrowanych i była wyższa od analogicznego okresu 2012 roku o 17 osób (wykres nr 8). Wśród osób bezrobotnych większą liczebnie grupą byli mężczyźni, którzy stanowili 729 ogółu bezrobotnych w mieście.

Wykres nr 8. Liczba bezrobotnych mieszkańców Krasnostawu w latach 2011 - 2013

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Krasnymstawie

Analizując rok 2013 struktura społeczno - demograficzna bezrobotnych jest dość zróżnicowana (tabela nr 12). Zdecydowanie największe trudności w podjęciu pracy występowały wśród osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (390 osób) oraz z najniższym poziomem wykształcenia podstawowym i gimnazjalnym (315 osób). Takie osoby stanowiły blisko 50% bezrobotnych. Analiza struktury bezrobocia pod kątem wieku

wskazuje, że dominującą grupą pozostających bez pracy były osoby w wieku 25 - 34 lata (stanowiące blisko 33% ogółu). Niemniej jednak największe problemy związane z zatrudnieniem kumulowały się wśród młodzieży, głównie absolwentów szkół, którzy nie posiadali żadnej praktyki zawodowej oraz w grupie bezrobotnych, którzy ukończyli 50 rok życia.

Tabela nr 12. Bezrobotni według płci, wieku, wykształcenia w latach 2011 - 2013

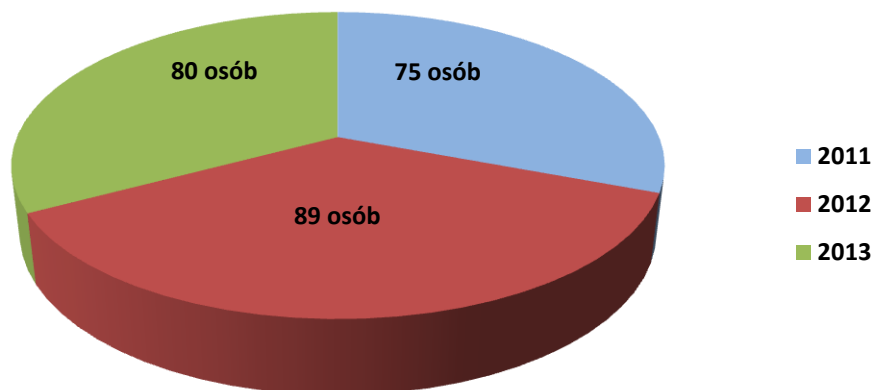
Wyszczególnienie		2011	2012	2013
Płeć	Kobiety	718	684	698
	Mężczyźni	700	726	729
Wiek	18-24	284	233	229
	25-34	472	481	464
	35-44	262	273	283
	45-54	240	225	233
	55-59	132	163	169
	60-64	28	35	49
Wykształcenie	Wyższe	257	236	257
	Policealne i średnie zawodowe	393	400	390
	Średnie ogólnokształcące	179	163	165
	Zasadnicze zawodowe	291	303	300
	Gimnazjum i poniżej	298	308	315

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Krasnymstawie

Statystyka województwa lubelskiego wskazuje, że w ostatnim dniu grudnia 2013 roku najmniej bezrobotnych z prawem do zasiłku odnotowano w powiecie krasnostawskim (4,5%) w stosunku do ogółu zarejestrowanych obok powiatu hrubieszowskiego (4,8%) i janowskiego (5,5%). W analogicznym okresie na terenie Krasnegostawu prawo do zasiłku dla bezrobotnych posiadało zaledwie 69 mieszkańców miasta zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Krasnymstawie (stanowiąc ok. 5 % ogółu). Mieszkańcom Krasnegostawu rzadziej udaje się podjąć stałe zatrudnienie, a podejmowana praca ma coraz częściej charakter sezonowy bądź dorywczy.

Istotną kwestią jest również sytuacja osób niepełnosprawnych na krasnostawskim rynku pracy. Należy tu przede wszystkim podkreślić, że rośnie liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne, jak również ich udział w ogólnej liczbie osób bezrobotnych (5,3% w 2011 roku i 5,6% w 2013 roku).

Wykres nr 9. Osoby niepełnosprawne zarejestrowane jako bezrobotne w PUP Krasnystaw

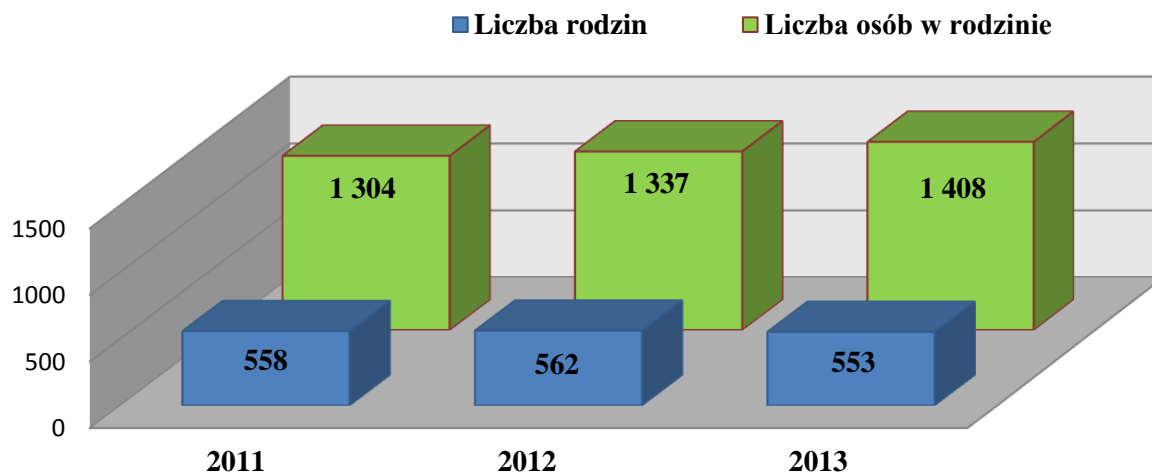

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Krasnymstawie

Dość istotnym problemem jest również długotrwale bezrobocie. Wśród mieszkańców pozostających w rejestrach tutejszego urzędu w 2013 roku aż 67% miało status osoby długotrwale bezrobotnej. Zjawisko to generuje szereg różnego rodzaju problemów społecznych, stanowi jedną z przyczyn marginalizacji – nie tylko na rynku pracy, ale także w życiu społecznym.

Według danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnymstawie w 2013 roku z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia skorzystało 553 rodziny, co stanowiło 60,4% ogółu korzystających rodzin.

Wykres nr 10. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń MOPS z tytułu bezrobocia w latach 2011 - 2013

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnymstawie

W zakresie pomocy osobom bezrobotnym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Krasnymstawie kierując i przekazując osobom bezrobotnym informacje dotyczące możliwości skorzystania z poradnictwa zawodowego, programów szkoleniowych oraz innych form pomocy oferowanych przez PUP. Ponadto w partnerstwie z Urzędem Miasta i Powiatowym Urzędem Pracy w Krasnymstawie realizuje od 2005 roku prace społecznie - użyteczne jako instrument aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych realizowany w ramach ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, które stwarzają szansę zaistnienia na obecnym rynku pracy. W 2013 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie do wykonywania powyższych prac skierował 58 osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku z tytułu pozostawania bez pracy i jednocześnie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, z czego 38 podjęło pracę.

Należy podkreślić, że szeroka współpraca powyższych instytucji podnosi skuteczność działań wspierających osoby bezrobotne i zagrożone wykluczeniem społecznym. Ponadto w celu przeciwdziałania dalszej marginalizacji tej grupy osób niezbędna jest realizacja zadania z zakresu reintegracji zawodowej i społecznej poprzez tworzenie m.in. Klubu Integracji Społecznej lub Centrum Integracji Społecznej.

3.3. Problem uzależnień i przemocy w rodzinie

Uzależnienia od alkoholu i środków odurzających oraz przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz na ogólne relacje rodzinne i międzyludzkie. Do głównych czynników powodujących powstawanie uzależnienia można zaliczyć uwarunkowanie genetyczne, osobowościowe, społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia, powszechność i dostępność alkoholu i środków odurzających oraz sposób na rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc w rodzinie jest z kolei patologią mającą w wielu przypadkach swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach. Jej ofiarami są osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Na ogół należą do nich kobiety i dzieci, rzadziej mężczyźni, osoby niepełnosprawne, starsze i chore. W Krasnymstawie istnieje wiele instytucji i organizacji, które prowadzą działalność profilaktyczną i naprawczą w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Na szczeblu miejskim działania te wyznaczane są w ramach miejskich programów

profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Inicjatorem tych działań na terenie miasta jest Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Punkt Konsultacyjny ds. Przemocy w Rodzinie. Wybrane dane dotyczące działalności Komisji i Punktu Konsultacyjnego przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 13. Działalność MKRPA i Punktu Konsultacyjnego w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie w latach 2011 - 2013

	2011	2012	2013
Liczba punktów sprzedaży alkoholu	82	72	69
Liczba wniosków skierowanych do Komisji w celu podjęcia działań	53	49	32
Liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe	76	69	58
Liczba wniosków skierowanych do sądu zobowiązujących do podjęcia leczenia odwykowego	27	18	10
Liczba porad udzielonych w punkcie konsultacyjnym	72	73	53
Liczba specjalistów udzielających porady	12	12	15

Źródło: Dane Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krasnymstawie.

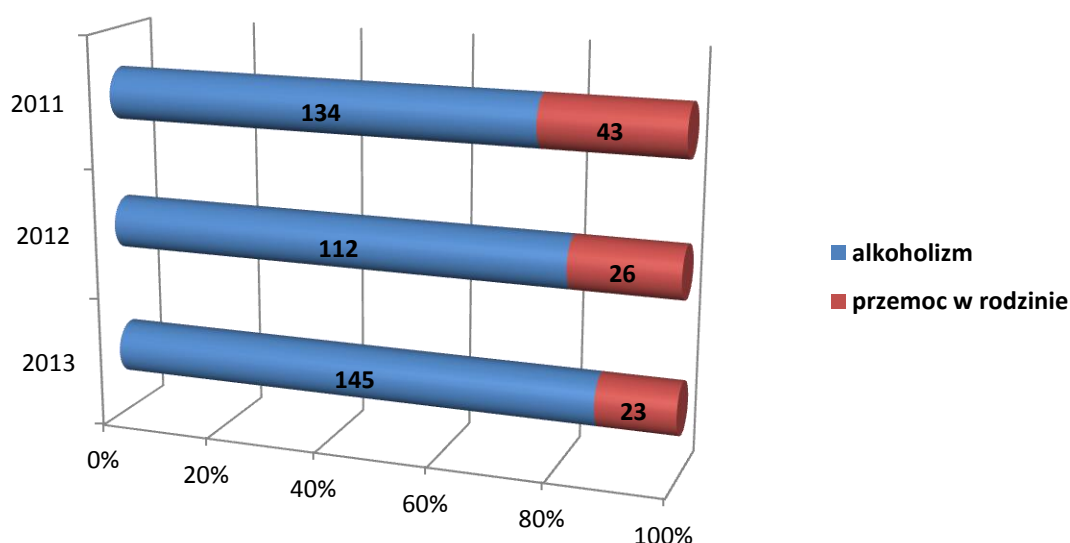
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w latach 2011 - 2013 stopniowo zmniejszała się. W 2013 roku na terenie miasta istniało 69 punktów sprzedaży napojów alkoholowych. W analizowanym okresie zmniejszała się z roku na rok liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe (z 76 w 2011 roku do 58 w roku 2013). Zmniejszyła się również liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których MKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego (od 27 w 2011 roku do 10 w 2013 roku). Wahaniom ulegała również liczba udzielonych porad (od 72 w 2011 roku poprzez 73 w roku 2012 do 53 w 2013 roku). Wzrosła natomiast liczba specjalistów udzielających porad (z 12 w 2011 roku do 15 w 2013 roku).

Działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta prowadzi również Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Krasnymstawie, który został powołany w 2011 roku w celu integrowania i koordynowania działań przedstawicieli różnych podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Policji, ochrony zdrowia, oświaty, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, kuratorzy sądowi oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych. Do jego zadań należy m.in.: monitorowanie sytuacji w rodzinach, przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy

w rodzinie, udzielanie kompleksowej pomocy rodzinom dotkniętym tym problemem oraz podejmowanie działań w ramach procedury "Niebieskiej Karty." Łącznie w latach 2011 - 2013 prowadzono procedurę 101 „Niebieskich Kart”. Dla każdej sprawy powołano grupę roboczą. Procedurę zamknięcia zastosowano w 82 przypadkach na skutek ustania przemocy w rodzinie i zrealizowania indywidualnego planu pomocy. W nielicznych przypadkach procedurę zamknięcia zastosowano na skutek rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań. W pozostałych 19 sprawach grupy kontynuowały pracę. Zarówno osobami pokrzywdzonymi jak i stosującymi przemoc w rodzinie byli najczęściej partnerzy życiowi (współmałżonkowie, konkubenci). Następną grupę stanowiły dzieci wobec rodziców i ostatnią rodzice wobec dzieci. W przypadku osób pokrzywdzonych częściej wskazywane były kobiety. W kontekście zjawisk towarzyszących przemocy w rodzinie wyraźnie najczęściej odnotowano alkoholizm oraz konflikty rodzinne, które były przyczyną zachowań agresywnych. Organizatorem działań zespołu interdyscyplinarnego był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie, który prowadził obsługę organizacyjno – techniczną. Pracownicy socjalni stanowili natomiast podstawę składów grup roboczych.

Pomoc osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie świadczy także Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie. W latach 2011 - 2013 powyższa pomoc była udzielana rodzinom i osobom, które zmagaly się z chorobą alkoholową i przemocą w rodzinie.

Wykres nr 11. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń MOPS z tytułu alkoholizmu i przemocy w rodzinie w latach 2011 - 2013

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnymstawie

Liczba beneficjentów korzystających ze wsparcia Ośrodka z powodu alkoholizmu w rodzinie wahała się z roku na rok (z 134 rodzin w 2011 roku poprzez 112 w roku 2012 do 145 w 2013 roku). Zmalała natomiast liczba osób objętych wsparciem Ośrodka w związku z przemocą w rodzinie (z 43 rodzin w 2011 roku do 23 w roku 2013). W okresie analizowanych trzech lat nie przyznano żadnej pomocy w związku z narkomanią.

Ponadto Ośrodek Pomocy Społecznej w prowadzi grupę wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową. Kieruje również osoby obciążone powyższymi problemami do innych podmiotów funkcjonujących na terenie miasta, które odgrywają istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Należą do nich: Poradnia Terapii Uzależnień w Krasnymstawie, Klub Abstynenta „Odnowa” w Krasnymstawie, Stowarzyszenie "Winda" w Krasnymstawie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krasnymstawie oraz Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Krasnymstawie. Współpracuje również z Fundacją Pomocy Osobom Uzależnionym i ich Rodzinom w Dołdze.

Podkreślić należy, że szeroka współpraca instytucji samorządowych i pozarządowych podnosi skuteczność funkcjonowania systemu działającego na rzecz rozwiązywania i przeciwdziałania problemowi przemocy w rodzinie i uzależnień. Obecność profilaktyki w szkołach, dobrze funkcjonującego leczenia odwykowego oraz wielu wyspecjalizowanych organizacji pozarządowych i kościelnych stwarzają szansę na sukcesywne ograniczanie rozmiarów i dotkliwości problemów związanych z uzależnieniami i przemocą.

3.4. Problem dziecka i rodziny

Rodzina to pierwsze i podstawowe środowisko wychowawcze dziecka, które powinno zapewnić mu prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny oraz bezpieczeństwo emocjonalne, a także przygotować do pełnienia przyszłych ról społecznych. Rodzina jest pierwszą instytucją wychowawczą, która kształtuje jego osobowość, postawy, system wartości i aktywność oraz przekazuje tradycje, wzory zachowań i zasady współżycia społecznego. Dlatego jeśli w rodzinie pojawiają się dysfunkcje lub innego rodzaju zagrożenia instytucje i służby ustawowo zobligowane do wspierania rodziny mają obowiązek podjęcia określonych działań, aby wpłynąć na przywrócenie prawidłowego jej funkcjonowania.

Z dniem 1 stycznia 2012 roku weszła w życie ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 149, poz. 887 z późniejszymi zmianami) określająca zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej.

Celem nowych rozwiązań jest przede wszystkim:

- dobro dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługującym im praw i wolności,
- dobro rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci.

Obowiązek wspierania rodziny spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego, które realizują go na zasadach pomocniczości we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami, policją, instytucjami oświatowymi i służbą zdrowia, kościołami, organizacjami społecznymi, itp.

Zadania określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na poziomie miasta Krasnostawu zostały przekazane przez Radę Miasta Krasnostawu do realizacji Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej. Podstawowym zadaniem Ośrodka jest organizowanie i wykonywanie zadań związanych z zaspokojeniem potrzeb jednostek i rodzin pozostających w trudnej sytuacji życiowej, materialnej i społecznej poprzez rozpoznawanie tych potrzeb, bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń w formie pieniężnej, rzeczowej, usługowej oraz wszelkiego rodzaju poradnictwa i pracy socjalnej. Pomoc powinna koncentrować się na wspomaganie osób i rodzin wymagających wsparcia w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej, a także wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie.

Istniejące obecnie trudności bytowe, sytuacja na rynku pracy i problemy finansowe znacznie utrudniają funkcjonowanie wielu krasnostawskich rodzin. Wśród negatywnych tendencji mających wpływ na degradację rodziny należy wymienić:

- brak bezpieczeństwa ekonomicznego (trudna sytuacja na rynku pracy, niski poziom zarobków, niemożność nabycia i utrzymania mieszkania, wysokie koszty edukacji dzieci),
- trudna sytuacja bytowa części rodzin, mająca wpływ na wychowanie dzieci i młodzieży, co skutkuje m.in. brakiem właściwych wzorców oraz powoduje pogłębianie się deprivacji społecznej, uniemożliwiając zaspokojenie potrzeb bytowych i rozwojowych (szczególną uwagę należy zwrócić na sytuację rodziców samotnie wychowujących dzieci, którzy częściej narażeni są na biedę i niedostatek);

- bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych, która wiąże się z niedostatkiem części rodzin
- wzrost demoralizacji młodzieży;
- wzrost liczby dzieci pozostających na utrzymaniu rodziców (w sposób oczywisty zmniejsza to zasoby finansowe przypadające na członka rodziny, a każde kolejne dziecko może znacznie wpłynąć na obniżenie standardu życia rodziny, niemniej jednak tylko większa rodzina może w efekcie zapewnić zastępowalność pokoleń i skutecznie przeciwdziałać procesowi starzenia się populacji i zmniejszania się liczby mieszkańców miasta).

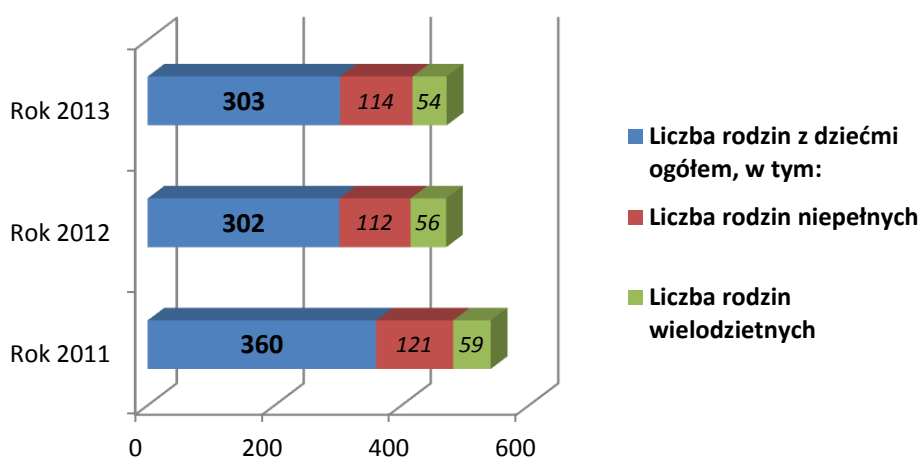
Dlatego też niezwykle ważne stają się wzmacnianie siły, wartości rodziny a w szczególności rodziny posiadające określone deficyty spowodowane m.in. bezradnością opiekuńczo- wychowawczą, przemocą domową jak również samotnym wychowywaniem dziecka.

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnymstawie ukazują, że na przełomie lat 2011 – 2013 ze świadczeń pomocy społecznej korzysta średnio 10,8% mieszkańców Krasnegostawu. Spośród 915 rodzin objętych pomocą społeczną w roku 2013 ponad 33% to rodziny z dziećmi. Do grupy rodzin narażonych na destrukcję zalicza się rodziny:

- niepełne,
- wielodzietne

Typologię rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2011 – 2013 przedstawia wykres nr 12.

Wykres nr 12. Typologia rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2011 – 2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnymstawie

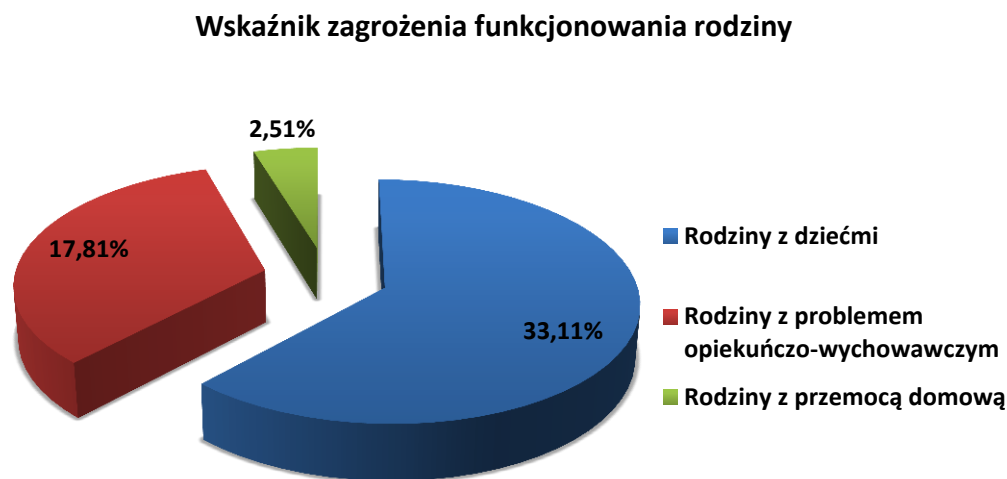
Rodziny niepełne samotnie wychowujące dzieci w ogólnej strukturze rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną stanowią średnio ponad 36%, zaś rodziny wielodzietne 17,55%. Zauważalny jest stały wzrost liczby rodzin niepełnych jak i wielodzietnych.

Z uwagi na obciążenia wynikające ze zdiagnozowanych problemów społecznych do grupy ryzyka rodzin zagrożonych prawidłowym funkcjonowaniem w społeczeństwie możemy zaliczyć:

- rodziny wykazujące deficyty opiekuńczo-wychowawcze,
- rodziny dotknięte przemocą domową

Wskaźnik rodzin z grupy tzw. ryzyka przedstawia poniższy wykres.

Wykres nr 13. Wskaźnik rodzin z grupy tzw. ryzyka w latach 2011 – 2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnymstawie

W 2013 roku rodziny, w których występował problem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych stanowiły 17,8% ogółu rodzin korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnymstawie. Zauważalny jest stały wzrost liczby dzieci umieszczanych poza rodziną naturalną. W 2013 roku w systemie pieczy zastępczej przebywało 20 dzieci.

Nowe rozwiązania w zakresie wspierania rodziny zostały wprowadzone ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która to rodzinie posiadającej deficyty opiekuńczo – wychowawcze stwarza możliwości wsparcia Asystenta Rodziny. Zadaniem asystenta jest wspieranie rodzin z dziećmi w poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem potencjału rodziny. Od 2012 roku Miejski

Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie zatrudnia 2 asystentów rodziny, którzy usługi swoje świadczyli na rzecz 20 rodzin (rok 2012) oraz 26 rodzin (rok 2013).

W celu pomocy krasnostawskim rodzinom niezbędne jest stałe rozwijanie systemu wsparcia, m.in. poprzez tworzenie placówek wsparcia dziennego oraz funkcjonowanie rodzin wspierających oraz rozwój poradnictwa prawnego, psychologicznego i rodzinnego itp.

Na terenie Miasta obecnie funkcjonują 3 świetlice przy Zespołach Szkół nr 1, 4 oraz 5. Świetlice dysponują 65 miejscami, z czego corocznie korzysta ok. 62 uczniów. Świetlice w pełni zaspokajają potrzebę wsparcia edukacyjnego dzieci, jednakże nie realizują zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny. Na przełomie ostatnich lat zauważalny jest wzrost liczby jednostek oferujących wsparcie specjalistyczne rodzinie, co świadczy o dużym i wciąż rosnącym zapotrzebowaniu na tego typu poradnictwo.

Tabela nr 15. Jednostki oferujące specjalistyczne poradnictwo rodzinne

Lp.	Nazwa Jednostki
1.	Miejskie placówki oświatowe
2.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie
4.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krasnymstawie
5.	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Krasnymstawie
6.	Krasnostawskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego i Pomocy Społecznej
7.	Klub Abstynenta „Odnowa”
8.	Stowarzyszenie Integracyjne „Winda”

Źródło: Opracowanie własne

Zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Miasta Krasnystaw w roku 2013 opracowało Gminny Program Wspierania Rodziny dla Miasta Krasnystaw na lata 2013 – 2015, który wskazuje kierunki działań Miasta zmierzające do zbudowania zintegrowanego systemu wsparcia Krasnostawskich rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych oraz ochronę dzieci w naturalnym środowisku rodzinnym.

3.5. Problem osób starszych, niepełnosprawnych i długotrwale chorych

Konsekwencją zmian struktury wieku ludności jest kształtowanie się wskaźnika obciążenia demograficznego ludności w wieku produkcyjnym ludnością w wieku

nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym). Wskaźnik obciążenia demograficznego w Krasnymstawie na koniec 2013 roku wyniósł 53,71% .

Struktura wieku mieszkańców Krasnegostawu na tle innych powiatów województwa jest nie korzystna ze względu na utrzymujący się wysoki udział ludności w wieku poprodukcyjnym. Według danych Obserwatorium Integracji Społecznej Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie powiat krasnostawski charakteryzuje się najwyższym poziomem udziału osób starszych w ogólnej liczbie mieszkańców na poziomie województwa i osiąga wskaźnik 24% przy średniej wojewódzkiej 21%.

Należy zauważyć, że w Mieście odsetek ludności w wieku 60 lat i więcej systematycznie rośnie (od 17,92 % w roku 2011 do 18,5 % w 2013 roku), co świadczy o postępującym procesie starzenia się ludności miasta, który jest spowodowany szeregiem czynników m.in.:

- stale wydłuża się przeciętne trwanie życia,
- następuje wzrost udziału w strukturze ludności osób w wieku sędziwym (powyżej 80 roku życia), a w związku z tym wzrasta udział osób starych niezdolnych do samodzielnej egzystencji;
- następuje proces singularyzacji starości wynikający ze znacznego zróżnicowania przeciętnego czasu życia kobiet i mężczyzn.

Wraz ze wzrostem liczby osób w wieku emerytalnym rośnie zapotrzebowanie na usługi społeczne, m.in. opiekuńcze: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Krasnymstawie stale wspiera usługami średnio 17 osób rocznie, w tym specjalistycznymi usługami opiekuńczymi 24 osoby. Szacuje się, że liczba osób wymagających usług będzie systematycznie rosła. Istnieje wysoki poziom zapotrzebowania na usługi dla osób nie kwalifikujących się do pomocy społecznej.

Z usług Dziennego Domu Pomocy Społecznej w Krasnymstawie korzysta średnio 54 uczestników. Systematycznie wzrasta liczba osób chętnych do uczestnictwa w DDPS. Na chwilę obecną baza lokalowa w części zaspokaja najpilniejsze potrzeby. Ograniczone możliwości lokalowe utrudniają w znaczący sposób rozwój i podniesienie jakości oferowanych usług. Jak również zasadniczo utrudnia zwiększenie dostępności dla tego typu usług dla szerszego kręgu osób wstępnie deklarujących chęć uczestnictwa w DDPS.

Wśród problemów, które dotyczą tę grupę społeczną i ich rodziny należy wskazać:

- długi okres oczekiwania na miejsce w zakładach opieki długoterminowej,
- niedostateczne zaangażowanie członków rodziny w opiekę i pomoc osobom starszym, pojawiający się zanik lub całkowity brak więzi rodzinnych,

- wzrastające potrzeby i wielkość tej grupy społecznej w przyszłości powoduje, że należy rozważyć zarówno rozwój Dziennego Domu Pomocy Społecznej jak również utworzenie mieszkań chronionych i/lub rodzinnego domu pomocy społecznej.

W zakresie integracji ze środowiskiem nieocenioną rolę pełni Uniwersytet Trzeciego Wieku, Klub Seniora oraz organizacje pozarządowe działające na rzecz osób starszych (m.in. Krasnostawskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego i Pomocy Społecznej, Związek Emerytów i Rencistów).

W perspektywie 2020 roku liczba osób w wieku senioralnym będzie systematycznie wzrastała. Należy zatem podejmować działania zarówno w obszarze opieki jak i aktywizacji osób w wieku senioralnym. W zakresie opieki decydujące o możliwości jak najdłuższego przebywania w dotychczasowym środowisku są usługi opiekuńcze, dzienne ośrodki wsparcia oraz dostosowana do potrzeb mieszkańców infrastruktura ochrony zdrowia (poradnie geriatryczne, rehabilitacyjne, oddziały szpitalne geriatryczne, psychiatryczne, internistyczne). Osoba, która - z powodu stanu zdrowia, nie może przebywać w miejscu zamieszkania winna trafić do placówki całodobowej dostosowanej do jej indywidualnych potrzeb. Mając na uwadze wzrost liczby osób starszych w najbliższych latach należy zadbać o rozwój liczby miejsc całodobowego pobytu w tym sieć placówek rodzinnych, stwarzających osobom starszym najdogodniejsze warunki do pobytu a będące tańszą alternatywą dla dość kosztownych domów pomocy społecznej.

W obszarze aktywizacji należy zadbać o wyrównanie dostępu do usług społecznych, np. klubów, placówek edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjno sportowych. Lokalna polityka społeczna winna koncentrować się nie tylko na pomocy dla samych seniorów, ale także ich rodzin. Rozwijające się wraz w wydłużającym się życiem choroby otępienne np. choroba Alzheimera, będą skutecznie ograniczały wydolność opiekuńczą rodzin.

Niezbędne wydaje się również podjęcie działań mających na celu przełamywanie stereotypów i stygmatyzacji osób starszych jako zbędnych i kosztownych, obciążających młodsze pokolenie. Zatem konieczna staje się społeczna edukacja przywracająca osobom starszym im właściwe miejsce w społeczeństwie, szacunek i godność.

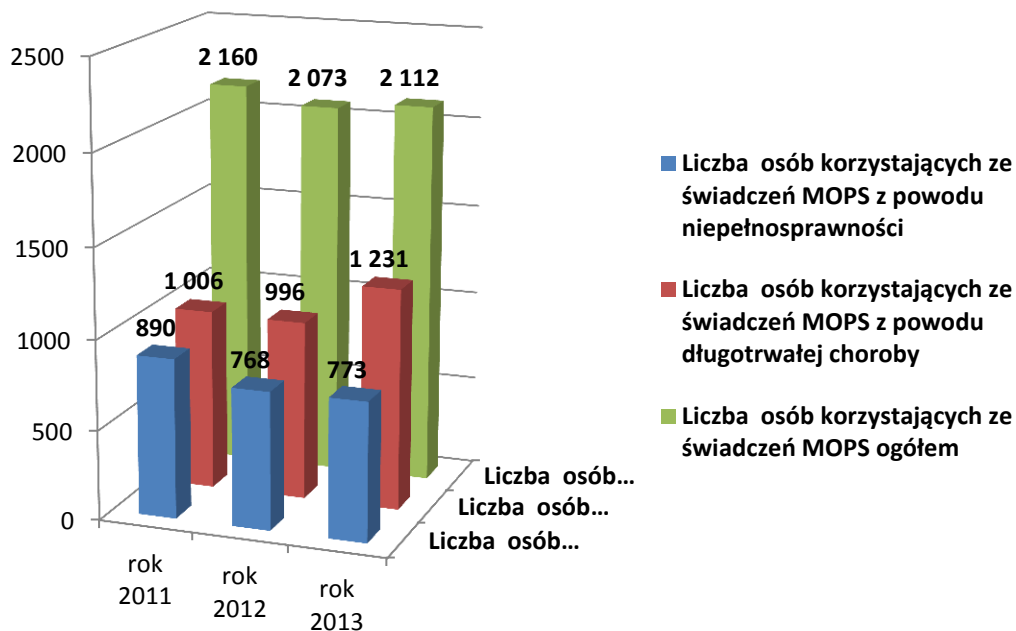
Osoby niepełnosprawne, długotrwale chore

Jedną z barier uniemożliwiających mieszkańcom Krasnegostawu udział w pełnym życiu społecznym jest problem niepełnosprawności oraz długotrwałej choroby. Większość osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych posiada ograniczony dostęp do informacji o przysługujących im uprawnieniach oraz odpowiedniego, adekwatnego do potrzeb wsparcia i pomocy instytucjonalnej i środowiskowej. Zasoby gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych z trudem pozwalają na pełnienie funkcji opiekuńczej. Niskie dochody blokują możliwość korzystania z oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej. Bariery architektoniczne i komunikacyjne znacząco utrudniają im dostęp do dóbr i usług.

Spisy powszechne ludności są jedynym badaniem pełnym, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają szczegółową charakterystykę tej grupy ludności. Według danych Narodowego Spisu Powszechnego z roku 2002 wśród ogólnej liczby mieszkańców Krasnegostawu 19,5 %, to osoby niepełnosprawne, w sumie 3 846 osób. Obecnie trudno jest określić dokładnie liczbę osób niepełnosprawnych w Krasnymstawie, gdyż nie ma jeszcze szczegółowych opracowań Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011r. Można przyjąć, odpowiednio do danych wojewódzkich, że wśród ogólnej liczby mieszkańców Krasnegostawu 7,6% to osoby niepełnosprawne, w sumie to około 1 400 osób.

Według danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnymstawie problem długotrwałej choroby i niepełnosprawności stanowi odpowiednio trzecią i czwartą przesłanką przyznania wsparcia z systemu pomocy społecznej. W latach 2011 – 2013 udział osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych w ogólnej liczbie beneficjentów pomocy społecznej utrzymuje się na bardzo wysokim poziomie oscylując od 87,8% w roku 2011 do – 94,8% w roku 2013.

Wykres nr 14. Udział osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych w ogólnej liczbie beneficjentów pomocy społecznej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnymstawie

Wśród grupy osób z długotrwale chorobą na szczególną uwagę zasługują osoby z zaburzeniami psychicznymi, gdyż zdrowie psychiczne jest jednym z najważniejszych zasobów współczesnego społeczeństwa. Przemiany społeczno-gospodarcze w kraju negatywnie odbiły się na kondycji zdrowotnej społeczeństwa, coraz więcej osób cierpi na różnego rodzaju zaburzenia psychiczne. W Krasnymstawie zauważalny jest nieznaczny spadek liczby osób rejestrowanych w poradni dla osób z zaburzeniami psychicznymi z 1 492 osób w roku 2011 do 1 287 osób w roku 2013. Co wskazuje, że ponad 7% mieszkańców Krasnegostawu stanowią osoby z zaburzeniami psychicznymi.

Na terenie Krasnegostawu istnieje szeroko rozbudowana baza instytucji, placówek wspierających osoby niepełnosprawne, należą do nich: placówki oświatowe zapewniające edukację niepełnosprawnym dzieciom, przedszkola integracyjne prowadzone przez placówkę publiczną i niepubliczną, ośrodki wsparcia: Środowiskowy Dom Samopomocy oraz Warsztaty Terapii Zajęciowej, Mieszkania Chronione dla 6 osób oraz istnieje wiele organizacji społecznych ukierunkowanych na pomoc osobom niepełnosprawnym.

Pomimo szeregu podejmowanych działań, inicjatyw zauważalny jest słaby proces włączenia społecznego osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych. Wielorakość problemów oraz ich złożoność ma destrukcyjny wpływ na rodzinę osoby niepełnosprawnej

lub długotrwanie chorej, a rosnąca skala potrzeb wymaga dalszego rozwoju bazy jak również oferty usługowej, edukacyjnej, aktywizacyjnej, kulturalnej i sportowej.

IV. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest nieodłącznym elementem procedur zarządzania strategicznego w wielu sferach życia społecznego i gospodarczego oraz w różnych skalach przestrzennych. Najczęściej stosowana jest, jako synteza diagnozy wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań funkcjonowania i rozwoju jednostek terytorialnych. Celem analizy SWOT jest określenie i analiza czynników pod kątem pozytywnego i negatywnego wpływu na rozwój miasta. Pozwala to wyodrębnić następujące grupy czynników, zjawisk i procesów: szanse – pozytywne zewnętrzne (zjawiska i tendencje w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane staną się impulsem do rozwoju), zagrożenia – negatywne zewnętrzne (czynniki zewnętrzne, które postrzegamy jako bariery), mocne strony – pozytywne wewnętrzne (atuty, walory miasta), słabe strony – negatywne wewnętrzne (zjawiska ograniczające możliwości rozwoju miasta).

Mocne Strony	Słabe Strony
<ul style="list-style-type: none"> • Umiejętność pozyskiwania środków zewnętrznych przez Miasto • Współpraca władz samorządowych z instytucjami na rzecz realizacji programów z zakresu pomocy społecznej, bezrobocia, niepełnosprawności i edukacji • Wykwalifikowana kadra instytucji i organizacji pracujących na rzecz mieszkańców miasta • Sprawny system pomocy społecznej • Wystarczająca do potrzeb liczba zatrudnionych pracowników merytorycznych w MOPS • Dobre rozpoznanie przez władze lokalne i instytucje istniejących problemów społecznych w mieście • Doświadczenia w zakresie metod pracy z grupami i społecznościami lokalnymi — realizacja programu Centrum Aktywności Lokalnej, PAL 	<ul style="list-style-type: none"> • Emigracja młodych i wykształconych osób z miasta • Brak zaangażowania mieszkańców w rozwiązywanie problemów społecznych • Postawy roszczeniowe mieszkańców • Brak integracji działań wszystkich instytucji • Bezrobocie i związane z tym ubóstwo • Bierna postawa świadczeniobiorców w rozwiązywaniu problemów życiowych • Utrzymująca się ilość osób i rodzin wykluczonych społecznie lub zagrożonych • Relatywnie niskie dochody mieszkańców • Ograniczone możliwości znalezienia pracy pomimo dodatkowych programów aktywizujących

<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój grup wsparcia dla różnej kategorii osób, • Dobrze rozwinięta infrastruktura edukacyjna na wszystkich poziomach kształcenia • Uniwersytet Trzeciego Wieku • Bezpieczeństwo • Bogata oferta działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży • Bogata oferta wydarzeń kulturalnych • Rozwinięta infrastruktura sportowa • Profesjonalne przygotowanie kadry pomocy społecznej do pracy środowiskowej • Rozwinięta interdyscyplinarna pomoc na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczająca liczba lokali socjalnych • Mała liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • Brak dostatecznych środków finansowych na realizację programów pomocowych • Ograniczona komunikacja publiczna • Słaba współpraca instytucji szkolnictwa z przedsiębiorcami
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów zdrowotnych • Dostępność środków unijnych • Wykorzystanie możliwości związanych z rozwojem społeczeństwa informacyjnego • Rozwój współpracy Miasta z instytucjami sektora publicznego, organizacjami społecznymi oraz lokalną wspólnotą w ramach funkcjonujących Rad (młodzieżowej, pożytku publicznego, seniorów) • Partycypacja społeczna przy tworzeniu budżetu Miasta • Rozwój podmiotów ekonomii społecznej, w tym rozwój trzeciego sektora, działającego na terenie Miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży oraz pojawianie się nowych rodzajów uzależnień • Utrwalanie się braku szans i perspektyw dla młodego pokolenia • Starzenie się społeczeństwa, przy jednoczesnym braku kompleksowych usług i świadczeń skierowanych do osób starszych • Wzrost ilości świadczeń zdrowotnych • Dysfunkcje rodziny spowodowane przez migracje zarobkowe, zwiększająca się liczba rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym • Wielopropblemowość w rodzinach korzystających z pomocy społecznej • Ukrywanie zjawiska przemocy domowej i rówieśniczej • Brak motywacji do podnoszenia

	<p>poziomu wiedzy z powodu trudności ze znalezieniem zatrudnienia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niekorzystne dla samorządów przepisy prawne zwiększające zobowiązania gminy wobec mieszkańców - bez pokrycia z budżetu państwa.
--	---

V. Adresaci Strategii

Kluczowym zadaniem władz Miasta Krasnystaw jest zapewnienie wysokiego poziomu życia swoim mieszkańcom, a więc stworzenie możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia. Na szczególną uwagę zasługują osoby, które samodzielnie nie są w stanie włączyć się w szereg przemian podnoszących warunki życiowe społeczności lokalnej. Specjalistyczne wsparcie tych osób stworzy im szansę do rozwoju, a co za tym idzie przełoży się na zmniejszenie liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w mieście. Zakres zadań związanych ze sferą społeczną oddziałującą na standard życia mieszkańców jest bardzo szeroki. Wizja rozwoju gminy zostanie zrealizowana poprzez działania z zakresu: pomocy społecznej, sportu rekreacji, turystyki, edukacji, kultury i opieki zdrowotnej.

Zgodnie z powyższym założeniem, adresatami Strategii są mieszkańcy Miasta Krasnystaw, zarówno osoby samotne jak i rodziny, którzy wymagają pomocy w odzyskaniu sił, wiary w siebie i zdolności do samodzielnego funkcjonowania w środowisku lokalnym.

VI. Misja

**Miasto Krasnystaw – miastem wysokiego poziomu życia
kształtującym rozwój integracji społecznej służącej wzmocnieniu bezpieczeństwa
społecznego mieszkańców**

VII. Kierunki rozwoju Strategii

Cel główny Strategii

Na podstawie diagnozy sytuacji społecznej w Krasnymstawie przyjęte zostały obszary strategiczne dla realizowania polityki społecznej w Mieście. Strategicznymi działaniami w sferze przeciwdziałania problemom społecznym na terenie Miasta powinny być: przeciwdziałanie skutkom bezrobocia, wspieranie rodzin w pełnieniu ich funkcji społecznych, wspieranie działań na rzecz ochrony dzieci i młodzieży, stworzenie systemu wsparcia dla osób starszych, tworzenie warunków sprzyjających aktywizacji osób niepełnosprawnych oraz rozwijanie kapitału społecznego mieszkańców. Cel główny Strategii brzmi: **Zapewnienie mieszkańcom wysokiego poziomu i jakości życia, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa oraz równego dostępu do kultury, sportu i edukacji.**

Powyższy cel jest wyrazem potrzeby wypracowania wspólnej wizji wszystkich instytucji działających na terenie miasta. Cele strategiczne oraz wynikające z nich kierunki działań stanowią uszczegółowienie celu głównego oraz mają przyczynić się do rozwiązania problemów społecznych.

Poniższy schemat przedstawia cele strategiczne, wynikające z nich cele operacyjne wyznaczające kierunki działań Strategii.

Wytyczone cele zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejącego potencjału instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi mieszkańcom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

Realizacja celów zawartych w strategii możliwa będzie poprzez opracowanie, wdrażanie i monitorowanie szczegółowych programów pomocowych powstających w odpowiedzi na pojawiające się problemy społeczne. Programy pomocowe ukierunkowane będą na rozwiązywanie najpilniejszych kwestii życia społecznego.

Strategia stanowi także podstawę do usystematyzowania działań i objęcia ich kontrolą społeczną w zakresie efektywności poszczególnych przedsięwzięć.

Cele strategiczne:

1. Wzmocnienie polityki prorodzinnej poprzez tworzenie kompleksowego i zintegrowanego systemu wspierania rodzin.
2. Promocja zatrudnienia, łagodzenie skutków bezrobocia oraz aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym jako ważny element walki z ubóstwem oraz bezrobociem.
3. Rozwijanie działań wspomagających osoby zagrożone uzależnieniami oraz osoby uzależnione i ich rodziny.
4. Poprawa warunków życia osób starszych poprzez zmniejszenie wykluczenia społecznego tych osób oraz łagodzenie wszystkich problemów.
5. Wyrównanie szans oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych w tym z zaburzeniami psychicznymi.
6. Zapobieganie występowaniu przemocy w rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych.
7. Zapewnienie niepewności mieszkaniowej i przeciwdziałanie bezdomności.
8. Wzmacnianie potencjału społeczności lokalnych, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów działających na rzecz integracji społecznej.

Cel strategiczny 1: Wzmocnienie polityki prorodzinnej poprzez tworzenie kompleksowego i zintegrowanego systemu wspierania rodzin.

Cele operacyjne

1. Wspieranie rodzin z dziećmi w prawidłowym funkcjonowaniu w środowisku,
2. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych ,
3. Pomoc dzieciom z rodzin zagrożonych pozbawieniem lub ograniczeniem władzy rodzicielskiej poprzez prowadzenie pracy asystenta rodziny,
4. Promocja wartości rodziny,
5. Zwiększenie dostępu do usług oraz infrastruktury pomocowej dla rodzin potrzebujących wsparcia

Kierunki działań

Działanie I. 1
Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Krasnystaw na lata 2013 - 2015

Działanie I. 4
Rozwój placówek wsparcia dziennego – (np. świetlic, ognisk wychowawczych, klubów itp.)

Działanie I. 5
Zwiększenie dostępności i form specjalistycznego poradnictwa („Szkoła dla rodziny, poradnie, mediacja, trening umiejętności wychowawczych i terapeutycznych)

Działanie I. 2
Podejmowanie i realizacja inicjatyw wspierających rodziny wymagające szczególnej ochrony i wsparcia, w tym rodziny wielodzietne poprzez realizację Karty Dużej Rodziny

Działanie I. 6
Rozwój wolontariatu wśród dzieci i młodzieży

Działanie I. 8
Rozwój alternatywnych form spędzania czasu dla dzieci i młodzieży (koła zainteresowań, place zabaw, obiekty sportowe, rekreacyjne, kulturalne, festyny integracyjne itp.)

Działanie I. 3
Zapewnienie dostępności rzeczowych form pomocy dla rodzin, dzieci i młodzieży, w tym:
- Realizacja programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania na lata 2014 – 2020”.

Działanie I. 7
Funkcjonowanie Młodzieżowej Rady Miasta

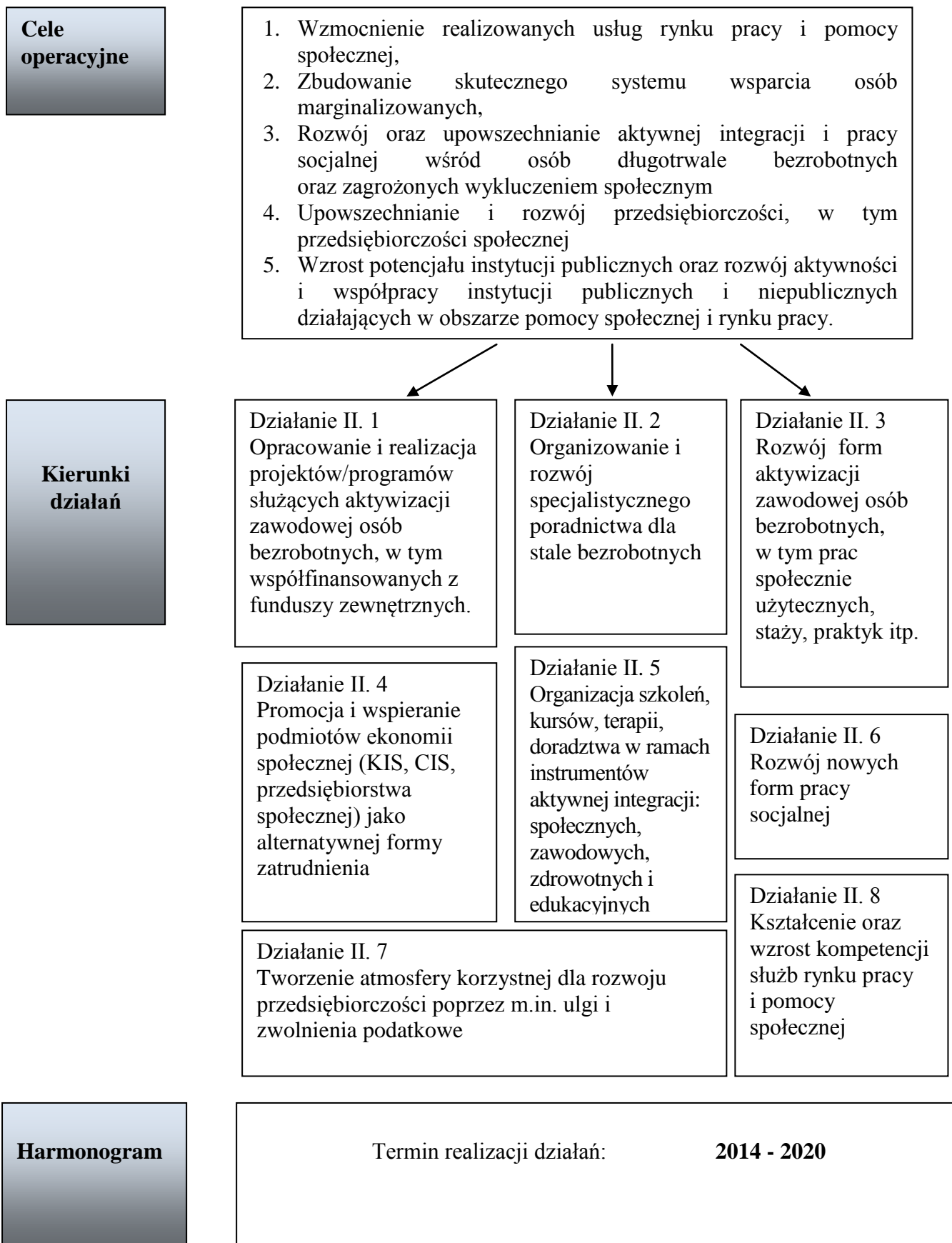
Harmonogram

Termin realizacji działań:

2014 - 2020

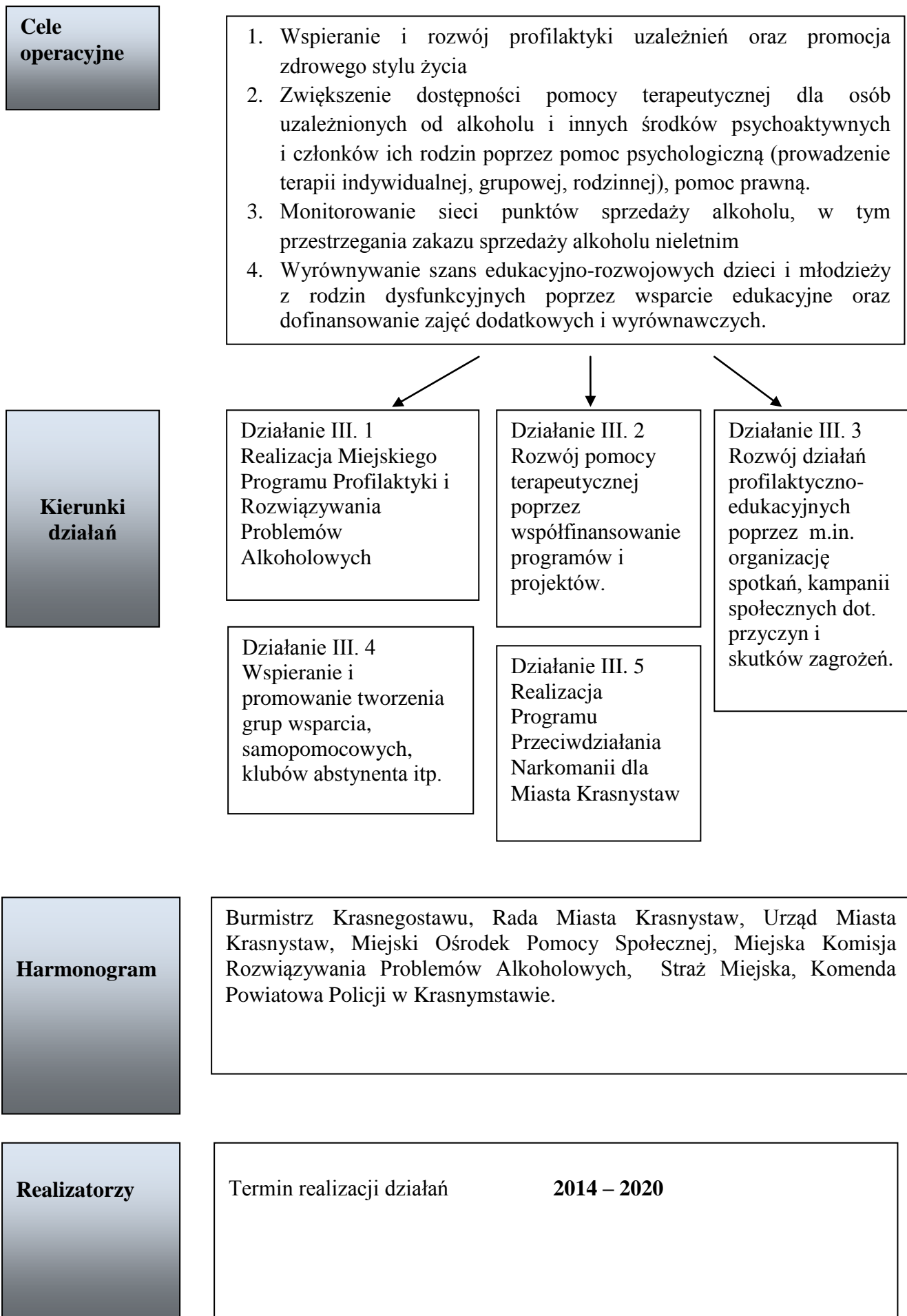
Realizatorzy	Burmistrz Krasnegostawu, Rada Miasta Krasnystaw, Urząd Miasta Krasnystaw, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, publiczne placówki przedszkolne, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze, Straż Miejska.
Partnerzy w realizacji	Niepubliczne placówki oświatowe, placówki ponadgimnazjalne, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Krasnymstawie, placówki ochrony zdrowia, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krasnymstawie, instytucje rządowe, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, policja, organizacje pozarządowe, parafie kościelne, społeczność lokalna.
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Spadek liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, ➤ Poszerzenie wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, ➤ Zwiększenie dostępności wsparcia, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci, ➤ Zróżnicowanie form spędzania czasu wolnego oraz wzrostu liczby dzieci i młodzieży z nich korzystających.
Wskaźniki realizacji celu	Zgodne ze wskaźnikami realizacji poszczególnych działań ujętych w : <ul style="list-style-type: none"> ➤ Gminnym Programie Wspierania Rodziny dla Miasta Krasnystaw na lata 2013 - 2015, ➤ Programie osłonowym w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania na lata 2014 – 2020”.

Cel strategiczny 2: Promocja zatrudnienia, łagodzenie skutków bezrobocia oraz aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym jako ważny element walki z ubóstwem oraz bezrobociem.

Realizatorzy	Burmistrz Krasnegostawu, Rada Miasta Krasnystaw, Urząd Miasta Krasnystaw, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, publiczne placówki przedszkolne, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze, Straż Miejska.
Partnerzy w realizacji	Niepubliczne placówki oświatowe, placówki ponadgimnazjalne, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Krasnymstawie, placówki ochrony zdrowia, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krasnymstawie, instytucje rządowe, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, policja, organizacje pozarządowe, parafie kościelne, społeczność lokalna.
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej, ➤ Spadek liczby osób bezrobotnych i wzrost liczby osób zaktywizowanych, ➤ Wzrost liczby inwestorów i podmiotów gospodarczych.
Wskaźniki realizacji celu	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wielkość stopy bezrobocia, ➤ liczba osób bezrobotnych w mieście, ➤ liczba osób bezrobotnych i poszukujących pracy objętych różnymi formami wsparcia przez Powiatowy Urząd Pracy, ➤ liczba osób bezrobotnych objętych pracą socjalną oraz liczba osób objętych kontraktami socjalnymi, ➤ liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, ubóstwa i bezdomności, ➤ liczba podmiotów ekonomii społecznej w gminie, ➤ liczba nowych inwestorów, ➤ liczba nowych podmiotów gospodarczych, ➤ liczba opracowanych i realizowanych projektów w zakresie aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz liczba osób nimi objętych.

Cel strategiczny 3: Rozwijanie działań wspomagających osoby zagrożone uzależnieniami oraz osoby uzależnione i ich rodziny

**Partnerzy
w realizacji**

Placówki oświatowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Krasnymstawie, placówki ochrony zdrowia, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, parafie kościelne, społeczność lokalna.

**Prognoza
zmian**

- Zmniejszenie liczby osób objętych pomocą Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Wzrost liczby osób objętych wsparciem specjalistycznym, w tym terapeutycznym,
- Wzrost liczby działań profilaktyczno - edukacyjnych.

**Wskaźniki
realizacji celu**

- Zgodne ze wskaźnikami realizacji poszczególnych działań ujętych w :
- Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
  - Programie Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Krasnystaw.

Cel strategiczny 4: Poprawa warunków życia osób starszych poprzez zmniejszenie wykluczenia społecznego tych osób oraz łagodzenie wszystkich problemów

Cele operacyjne

1. Wsparcie osób starszych funkcjonujących w środowisku,
2. Rozwój systemu opieki nad osobami starszymi nie mogącymi samodzielnie funkcjonować w środowisku,
3. Wzrost aktywności osób starszych w życiu społecznym, kulturalnym i zawodowym,
4. Stworzenie kompleksowego poziomu usług socjalnych skierowanych do osób starszych,
5. Wzmocnienie integracji międzypokoleniowej,
6. Zapewnienie dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej.

Działanie IV. 1
Opracowanie i realizacja projektów/programów służących aktywizacji osób starszych, w tym projektów międzypokoleniowych

Działanie IV. 2
Wspieranie funkcjonowania Uniwersytetu III Wieku

Działanie IV. 3
Rozwój działań aktywizacyjnych Dziennego Domu Pomocy Społecznej w Krasnymstawie

Działanie IV. 4
Funkcjonowanie Rady Seniorów Miasta Krasnystaw

Działanie IV. 5
Rozwój usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych

Działanie IV. 6
Rozwój wolontariatu oraz grup samopomocowych, wsparcia wśród i na rzecz osób starszych

Działanie IV. 7
Promowanie twórczości artystycznej osób starszych (festiwale, przeglądy itp.)

Działanie IV. 8
Rozwój pracy socjalnej i środowiskowej pracy socjalnej z osobami starszymi.

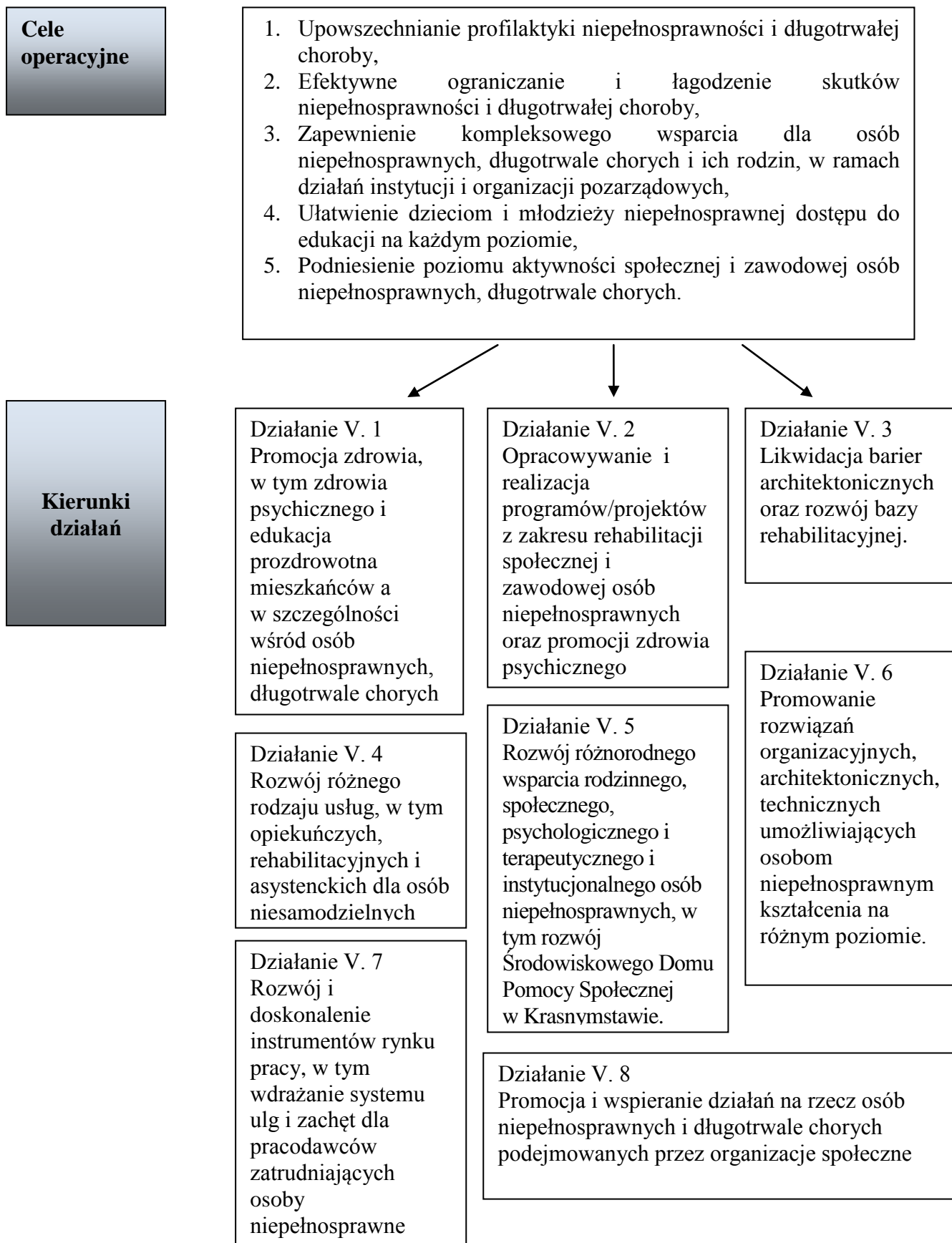
Działanie IV. 9
Rozwój specjalistycznej opieki środowiskowej, medycznej, w tym długoterminowej

Działanie IV. 10
Tworzenie warunków do rozwoju instytucjonalnych form pomocy osobom starszym, w tym rodzinnych domów pomocy społecznej, centra usług społecznych, mieszkania chronione i inne.

Kierunki działań

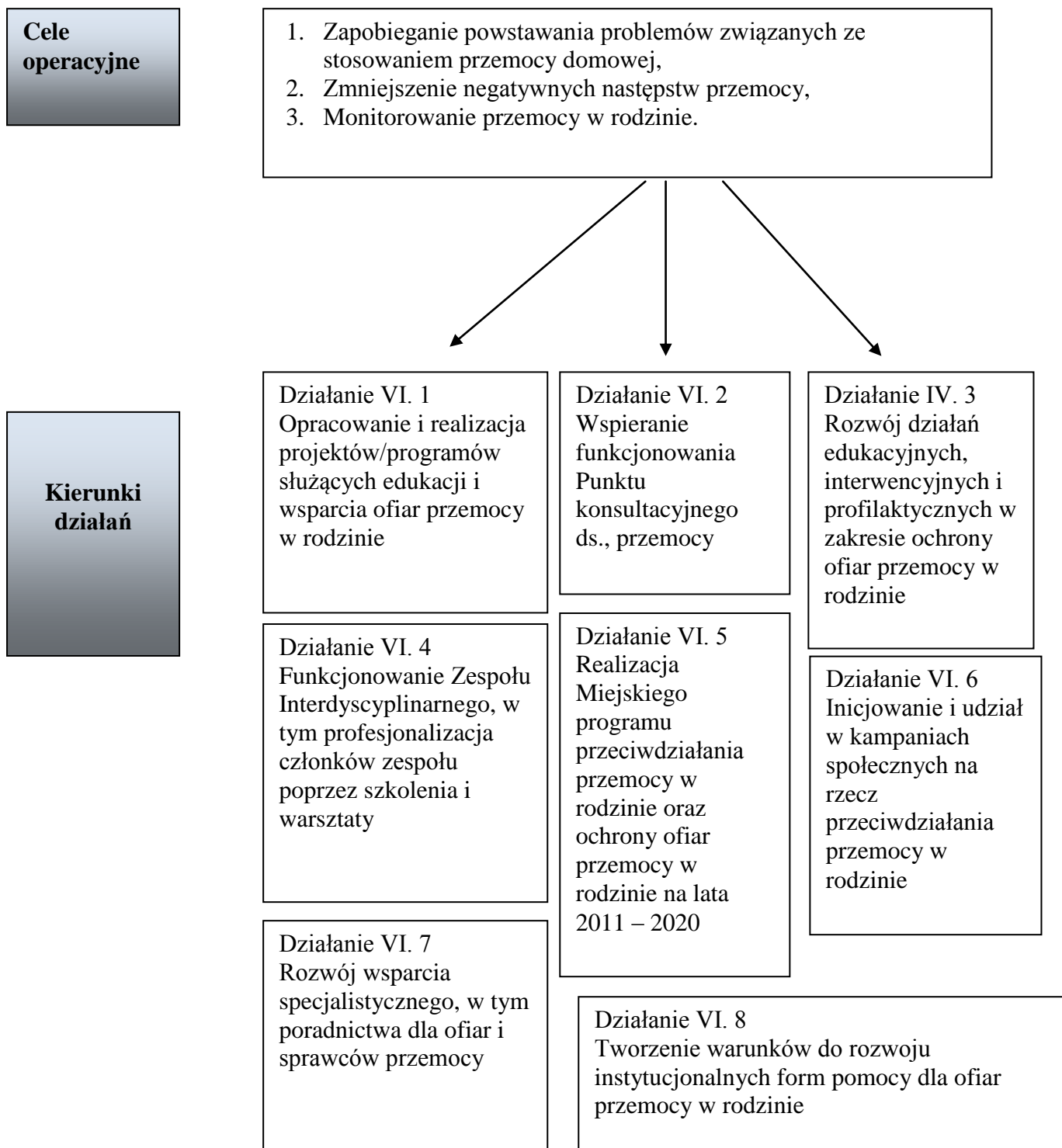
Harmonogram	Termin realizacji działań: 2014 - 2020
Realizatorzy	Burmistrz Krasnegostawu, Rada Miasta Krasnystaw, Urząd Miasta Krasnystaw, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Krasnymstawie, Uniwersytet III Wieku, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne,
Partnerzy w realizacji	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krasnymstawie, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, parafie kościelne, społeczność lokalna.
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zwiększenie udziału seniorów w życiu społecznym, ➤ podniesienie standardu świadczonych usług, ➤ podniesienie jakości funkcjonowania osób starszych w środowisku zamieszkania.
Wskaźniki realizacji celu	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców, ➤ liczba osób starszych objętych pracą socjalną, ➤ liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi, ➤ liczba osób objętych pomocą w ramach dziennego domu pomocy społecznej, ➤ Liczba słuchaczy Uniwersytetu III Wieku. ➤ Liczba programów i projektów skierowanych do osób starszych oraz liczba osób w nich uczestniczących.

Cel strategiczny 5: Wyrównanie szans oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych w tym z zaburzeniami psychicznymi

Harmonogram	Termin realizacji działań: 2014 - 2020
Realizatorzy	Burmistrz Krasnegostawu, Rada Miasta Krasnystaw, Urząd Miasta Krasnystaw, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne
Partnerzy w realizacji	Placówki ochrony zdrowia, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krasnymstawie, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, parafie kościelne, społeczność lokalna.
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, ➤ podniesienie standardu świadczonych usług, ➤ podniesienie jakości funkcjonowania osób i niepełnosprawnych, długotrwale chorych w środowisku zamieszkania.
Wskaźniki realizacji celu	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba osób niepełnosprawnych objętych pracą socjalną, ➤ liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, ➤ liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi, ➤ Liczba osób objętych wsparciem w ramach Środowiskowego domu samopomocy.

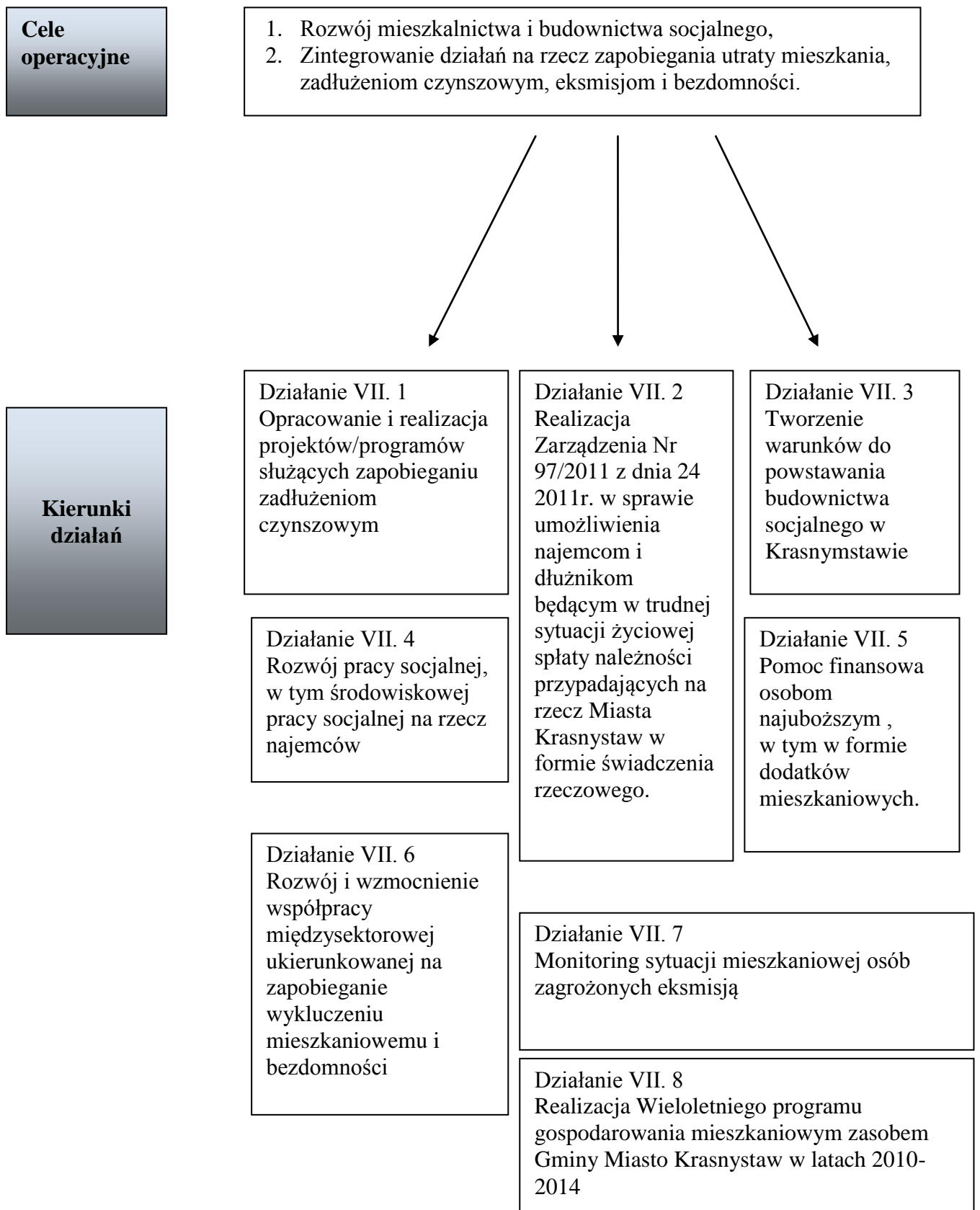
Cel strategiczny 6: Zapobieganie występowaniu przemocy w rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych

Harmonogram	Termin realizacji działań: 2014 - 2020
Realizatorzy	Burmistrz Krasnegostawu, Rada Miasta Krasnystaw, Urząd Miasta Krasnystaw, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komenda Powiatowa Policji w Krasnymstawie, Straż Miejska, Sąd Rejonowy w Zamościu wydział zamiejscowy w Krasnymstawie, kuratorzy społeczni i zawodowi, placówki oświatowe, służba zdrowia.
Partnerzy w realizacji	Instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, parafie kościelne, społeczność lokalna.
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zwiększenie działań profilaktyczno - edukacyjnych, ➤ Zwiększenie dostępności i profesjonalizacja wsparcia osób pokrzywdzonych przemocą w rodzinie.
Wskaźniki realizacji celu	Zgodne ze wskaźnikami realizacji poszczególnych działań ujętych w : <ul style="list-style-type: none"> ➤ Miejskim programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2011 – 2020

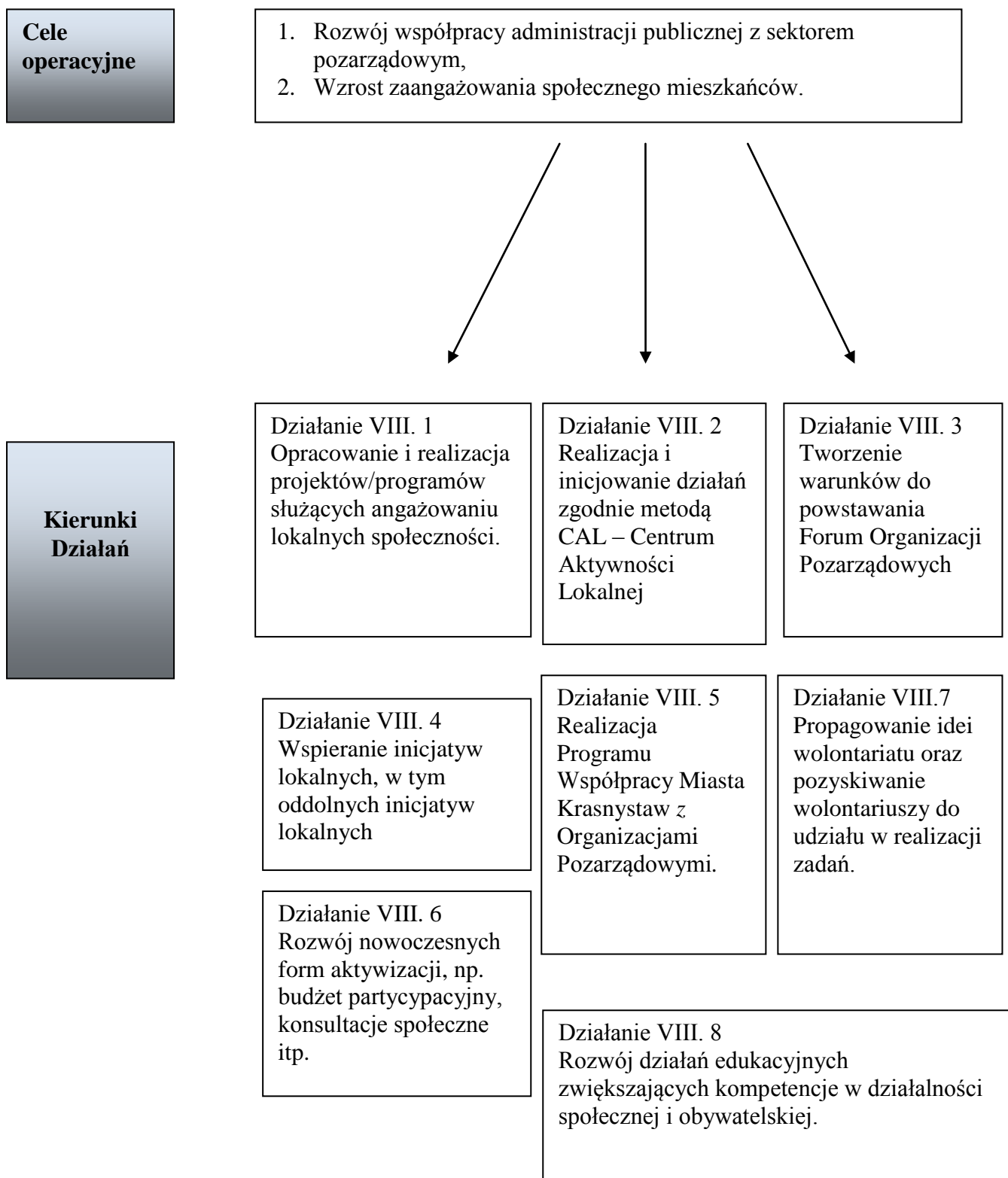

Cel strategiczny 7: Zapewnienie niepewności mieszkaniowej i przeciwdziałanie bezdomności.

Harmonogram	Termin realizacji działań: 2014 - 2020
Realizatorzy	Burmistrz Krasnegostawu, Rada Miasta Krasnystaw, Urząd Miasta Krasnystaw, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. w Krasnymstawie
Partnerzy w realizacji	Instytucje rządowe, sąd rejonowy, policja, organizacje pozarządowe, parafie kościelne, społeczność lokalna, wspólnoty mieszkaniowe.
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Spadek liczby rodzin zagrożonych eksmisją, ➤ Poszerzenie wiedzy w zakresie właściwego gospodarowania budżetem domowym, ➤ Zwiększenie zasobów mieszkalnych budownictwa socjalnego i/lub komunalnego.
Wskaźniki realizacji celu	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba opracowanych i realizowanych indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz liczba osób nimi objętych, ➤ liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie, ➤ liczba nowych mieszkań komunalnych, w tym socjalnych.

Cel strategiczny 8: Wzmacnianie potencjału społeczności lokalnych, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów działających na rzecz integracji społecznej

Harmonogram	Termin realizacji działań: 2014 - 2020
Realizatorzy	Burmistrz Krasnegostawu, Urząd Miasta Krasnystaw, Rada Miasta Krasnystaw, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie oraz inne jednostki organizacyjne Miasta Krasnystaw
Partnerzy w realizacji	Miejska Rada Działalności Pożytku Publicznego, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, parafie kościelne, społeczność lokalna.
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zwiększenie aktywności mieszkańców, ➤ Wzrost liczby inicjatyw społecznych, ➤ Zróżnicowanie form i zwiększenie efektywności współpracy z organizacjami pozarządowymi.
Wskaźniki realizacji celu	Zgodne ze wskaźnikami realizacji poszczególnych działań ujętych w: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Programie Współpracy Miasta Krasnystaw z Organizacjami Pozarządowymi.

VIII. Monitoring i wdrażanie Strategii

Termin okresowego przeglądu

Raz do roku.

Zadania związane z przeglądem

Proces monitoringu wdrażania Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównanie ich zgodności z jej założeniami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych.

Punktem odniesienia będą przede wszystkim wskaźniki określone w Strategii odnoszące się do poszczególnych celów szczegółowych.

Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z: danych jednostek organizacyjnych UM, Komendy Policji, PUP, ze sprawozdań MOPS, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz NGO. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku zmiany regulacji prawnych, bądź też narastanie niektórych problemów społecznych.

Zgodnie z art. 110 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej za koordynację realizacji Strategii odpowiada Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnymstawie.

Informacja nt. realizacji Strategii oraz osiągniętych efektów przygotowywana będzie przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej **w formie raportów rocznych**. Raport roczny może zawierać również propozycje nowych rozwiązań bądź modyfikację dotychczasowych działań stosownie do zmieniających się potrzeb. Monitoring będzie dokonywany w trakcie prac nad rocznym raportem z wdrażania strategii, który będzie corocznie **przekazany Burmistrzowi Krasnegostawu a następnie Radzie Miasta Krasnystaw** jako załącznik do rocznego sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnymstawie.

IX. Źródła finansowania

Przewiduje się następujące źródła finansowania Strategii :

- środki własne samorządu,
- środki z budżetu centralnego,
- środki partnerów przedsięwzięcia (np. NGO),
- środki funduszy krajowych,
- środki strukturalne Unii Europejskiej.

ORGAN ADMINISTRACJI	ZADANIA
ŚRODKI Z BUDŻETU PAŃSTWA	<ol style="list-style-type: none"> 1. finansowe wspieranie programów określonych przez właściwego ministra w obszarze pomocy społecznej, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego lub podmioty uprawnione 2. opracowanie i finansowanie programów osłonowych
ŚRODKI Z BUDŻETU GMINY	<ol style="list-style-type: none"> 1. realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej mających na celu ochronę poziomu życia osób i rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Możliwość zewnętrznego wsparcia finansowego realizacji założonych kierunków działań zależeć będą od czynników:

- wielkość środków przeznaczonych przez Unię Europejską na wsparcie rozwoju społecznego w Polsce,
- zasady podziału środków unijnych pomiędzy poszczególne województwa,
- potencjał absorpcyjny poszczególnych organizacji społecznych i instytucji,
- zdolność przygotowania i realizacji konkretnych projektów dla Miasta Krasnystaw w sferze społecznej.

X. Zakończenie

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Krasnystaw na lata 2014 - 2020 ma na celu poprawę jakości życia mieszkańców Krasnegostawu, przeciwdziałanie wykluczeniu i marginalizacji społecznej pewnych grup społecznych oraz stworzenie warunków do zaspokajania potrzeb i realizacji własnych scenariuszy życiowych przez mieszkańców Krasnegostawu.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Krasnystaw wytycza główne kierunki działań strategicznych w zakresie polityki społecznej. Stanowi dokument bazowy, w odniesieniu do którego powinny być konstruowane programy celowe i projekty, skierowane do konkretnych grup odbiorców.

Strategia powinna stanowić także narzędzie, wykorzystywane w procesie pozyskiwania środków finansowych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej z funduszy europejskich. Zapisy zawarte w niniejszym dokumencie realizowane będą w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych przez samorząd gminy i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym szczeblu administracyjnym.

BIBLIOGRAFIA

1. Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020.
2. Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020.
3. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej.
4. Strategia „Europa 2020” – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
5. Strategia Rozwoju Miasta Krasnystaw na lata 2007 - 2013 z długotrwałą prognozą do roku 2020.
6. Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnymstawie za rok 2011.
7. Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnymstawie za rok 2012.
8. Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnymstawie za rok 2013.
9. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2013 rok dla Miasta Krasnystaw.
10. Sprawozdanie z realizacji Programu współpracy Miasta Krasnystaw z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w zakresie realizacji zadań publicznych Miasta za rok 2011.
11. Sprawozdanie z realizacji Programu współpracy Miasta Krasnystaw z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w zakresie realizacji zadań publicznych Miasta za rok 2012.
12. Główny Urząd Statystyczny, Powierzchnie i ludność w przekroju terytorialnym w 2013 roku.
13. Urząd Statystyczny w Lublinie, Statystyczne Vademecum Samorządowca 2013.
14. Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie, Statystyka Powiatowa.
15. Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie, Sytuacja na rynku pracy w województwie lubelskim.

ANEKS

Wykaz wykresów, tabel i schematów

<i>SPIS WYKRESÓW</i>	
<i>Wykres nr 1</i>	<i>Procentowa struktura użytkowania gruntów w Krasnymstawie</i>
<i>Wykres nr 2</i>	<i>Liczba ludność Krasnegostawu w latach 2011 – 2013</i>
<i>Wykres nr 3</i>	<i>Dodatki mieszkaniowe w latach 2011 – 2013</i>
<i>Wykres nr 4</i>	<i>Liczba zatrudnionych specjalistów w latach 2011 – 2013</i>
<i>Wykres nr 5</i>	<i>Liczba i rodzaj przestępstwa w latach 2011 – 2013</i>
<i>Wykres nr 6</i>	<i>Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w odniesieniu do ogółu mieszkańców w latach 2011 - 2013</i>
<i>Wykres nr 7</i>	<i>Liczba rodzin korzystających ze świadczeń MOPS z tytułu ubóstwa w latach 2011 – 2013</i>
<i>Wykres nr 8</i>	<i>Liczba bezrobotnych mieszkańców Krasnegostawu w latach 2011 - 2013</i>
<i>Wykres nr 9</i>	<i>Osoby niepełnosprawne zarejestrowane jako bezrobotne w PUP Krasnystaw</i>
<i>Wykres nr 10</i>	<i>Liczba rodzin korzystających ze świadczeń MOPS z tytułu bezrobocia w latach 2011 - 2013</i>
<i>Wykres nr 11</i>	<i>Liczba rodzin korzystających ze świadczeń MOPS z tytułu alkoholizmu i przemocy w rodzinie w latach 2011 - 2013</i>
<i>Wykres nr 12</i>	<i>Typologia rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2011 – 2013</i>
<i>Wykres nr 13</i>	<i>Wskaźnik rodzin z grupy tzw. ryzyka w latach 2011 – 2013</i>
<i>Wykres nr 14</i>	<i>Udział osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych w ogólnej liczbie beneficjentów pomocy społecznej</i>
<i>SPIS TABEL</i>	
<i>Tabela nr 1</i>	<i>Struktura wiekowa ludności miasta w latach 2011 – 2013</i>
<i>Tabela nr 2</i>	<i>Ruch naturalny i migracyjny ludności Krasnegostawu w latach 2011-2013</i>
<i>Tabela nr 3</i>	<i>Zasoby mieszkaniowe w latach 2011 - 2013</i>
<i>Tabela nr 4</i>	<i>Struktura placówek oświatowych – organ prowadzący Miasto Krasnystaw</i>
<i>Tabela nr 5</i>	<i>Dostęp uczniów placówek oświatowych do komputera z dostępem do Internetu w szkołach</i>
<i>Tabela nr 6</i>	<i>Rodzaje oddziałów szpitalnych wraz z liczbą pacjentów hospitalizowanych w latach 2011 - 2013</i>
<i>Tabela nr 7</i>	<i>Liczba wykonanych porad w poradniach specjalistycznych w latach 2011 - 2013</i>
<i>Tabela nr 8</i>	<i>Oferta miejskich placówek kulturalnych w latach 2011 - 2013</i>
<i>Tabela nr 9</i>	<i>Oferta miejskiej placówki sportu i rekreacji w latach 2011 - 2013</i>
<i>Tabela nr 10</i>	<i>Wypadki i kolizje drogowe w latach 2011 – 2013 na terenie Miasta Krasnystaw</i>
<i>Tabela nr 11</i>	<i>Dominujące powody przyznania pomocy społecznej w latach 2011 – 2013</i>

<i>Tabela nr 12</i>	<i>Bezrobotni według płci, wieku, wykształcenia w latach 2011 - 2013</i>
<i>Tabela nr 13</i>	<i>Działalność MKRPA i Punktu Konsultacyjnego w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie w latach 2011 - 2013</i>
<i>Tabela nr 14</i>	<i>Korzystający z pomocy społecznej w latach 2011 - 2013</i>
<i>Tabela nr 15</i>	<i>Jednostki oferujące specjalistyczne poradnictwo rodzinne</i>
SPIS SCHEMATÓW	
<i>Schemat nr 1</i>	<i>Metodologia opracowania Strategii</i>
<i>Schemat nr 2</i>	<i>Najważniejsze problemy społeczne na terenie Krasnegostawu</i>